

INVENTARISSEN

INVENTAIRES

R. BODEN

Wetenschappelijk Medewerker

INVENTARIS VAN HET ARCHIEFFONDS

"ANCIEN REGIME"

**KONINKLIJK LEGERMUSEUM
Jube1park, 3**

1040 Brussel

**MUSEE ROYAL DE L'ARMEE
Pare du Cinquantenaire, 3**

B-1040 Bruxelles

- 1984 -

Wettelijk Depot: D/1984/935/8

I.- SPAANSE PERIODE - OORLOGEN VAN LODEWIJK XIV - WAALSE GARDEN

De stukken, die hier geïnventariseerd zijn, beslaan hoofdzakelijk de twee eeuwen, waarin de Zuidelijke Nederlanden behoorden tot het immense Spaanse Rijk, nl. tussen 1519 (jaar waarin Karel, reeds koning van Spanje, keizer wordt en aldus als Karel V de Lage Landen bij de Zee in bezit neemt) en 1713 wanneer de vrede van Utrecht de Zuidelijke Nederlanden aan de Oostenrijkse Habsburgers toekent.

De documenten behandelen bijna uitsluitend de krijgsverwikkelingen in onze streken tijdens de Dertigjarige Oorlog (1618-1648), de Negenjarige Oorlog (1688-1697), met hier een aantal overzichten van de campagnes in de Nederlanden, en de Spaanse Successieoorlog (1700-1713).

Tenslotte zijn er nog stukken over enkele regimenten en over een der roemrijkste eenheden uit de Zuidelijke Nederlanden : de Waalse Gardes (1). De Waalse Gardes werden door Lodewijk XIV vanaf 1702/1703 in onze streken gelicht om te dienen als elitetroepen van zijn kleinzoon Filips, die als Filips V de Spaanse troon besteeg. Het regiment, dat in Spaanse dienst o.a. tegen de Franse revolutionairen streed, werd pas in 1822 ontbonden.

Vermelden we als slot, dat er in het archief "Oostenrijkse Periode" (inventaris nr. 11) eveneens stukken te vinden zijn over de Dertigjarige Oorlog en de oorlogen van Lodewijk XIV.

(1) *Over de Waalse Gardes, zie o.a. : GUILLAUME, Histoire des Gardes Wallonnes, Brussel, 1858, 439 p.*

A.- Militaire campagnes

- I/1 Notities over de slag bij Rocroi (19 mei 1643) tussen de Fransen o.l.v. de prins de Conde en de Spanjaarden o.l.v. don F. de Mello. Ms., (20e eeuw), 33 p.
- I/2 Schets van de slag nabij Duinkerken (14 juni 1658) tussen de Fransen o.l.v. burggraaf de Turenne en de Spanjaarden en Frondeurs o.l.v. don Juan II van Oostenrijk en prins de Conde. 2 ex.
- I/3 Campagne van 1689 in de Nederlanden, naar notities van markies de Quincy met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 14 mei en 24 september 1689. Ms., (19e eeuw), 4 p.
- I/4 Memorie over de campagne van Francois-Henry de Montmorency, hertog van Luxemburg (1628-1695), in de Nederlanden in 1689, door de Hollandse kolonel de Gumoens. Ms., s.d., 14 p.
- I/5 Campagne van 1690 in de Nederlanden, naar notities van markies de Quincy, ridder de Beaurain en Vaubuis, met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 15 mei en 15 december 1690. Ms., (19e eeuw), 5 p.
- I/6 Schets en beschrijving van de slag bij Fleurus (1 juli 1690) tussen de Fransen o.l.v. de hertog van Luxemburg en de Hollanders, Keizerlijken en Spanjaarden o.l.v. vorst von Waldeck. Ms., s.d., 1 p.
- I/7 Campagne van 1691 in de Nederlanden, naar notities van markies de Quincy en ridder de Beaurain, met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 1 maart en 20 oktober 1691. Ms., (19e eeuw), 9 p.
- I/8 Campagne van 1692 in de Nederlanden naar notities van ridder de Beaurain, met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 17 mei 1692 en 12 januari 1693. Ms., (19e eeuw), 10 p.
- I/9 Campagne van 1693 in de Nederlanden, naar notities van ridder de Beaurain met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 21 mei en einde oktober 1693. Ms., (19e eeuw), 8 p.
- I/10 Notities betreffende de slag bij Neerwinden (29 juli 1693) tussen de Fransen o.l.v. de hertog van Luxemburg en de Engelsen, Hollanders en Keizerlijken o.l.v. koning Willem III van Engeland. Ms., (19e eeuw), 24 p.
- I/11 Campagne van 1694 in de Nederlanden naar notities van ridder de Beaurain met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 20 mei en 20 oktober 1694. Ms., (19e eeuw), 8 p.
- I/12 Campagne van 1695 in de Nederlanden naar notities van markies de Quincy met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 6 april en 24 september 1695. Ms., (19e eeuw), 10 p.

- I/13 Ooggetuigenverslag van het bombardement van Brussel in 1695 door de Fransen o.l.v. François de Neufville, hertog en maarschalk de Villeroy (1653-1730). Ms., (kopie 18e - 19e eeuw), 4 p.
- I/14 Campagne van 1696 in de Nederlanden naar notities van markies de Quincy met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 17 mei en 22 oktober 1696. Ms., (19e eeuw), 10 p.
- I/15 Campagne van 1697 in de Nederlanden naar notities van markies de Quincy met vermelding van de belangrijkste gebeurtenissen tussen 10 april en 21 september 1797 (vrede van Rijswijk). Ms., (19e eeuw), 8 p.
- I/16 Relas van de slag bij Ramillies (23 mei 1706) tussen de Fransen o.l.v. de Villeroy en de Engelsen, Hollanders en Keizerlijken o.l.v. de hertog van Marlborough. De tekst, in 1877 opgesteld, is gebaseerd op een manuscript : "Mémoires sur la guerre des Alliés contre la France aux Pays-Bas et ailleurs, depuis 1699 jusqu'à 1712". Naast het relaas zelf vindt men hierin brieven van keurvorst Maximiliaan II-Emmanuel van Beieren, hertog van Marlborough, veldmaarschalk d'Ouwerkercke, koningin Anna van Engeland, koning Frederik IV van Denemarken, evenals de resolutie waardoor de Staten van Vlaanderen Karel III erkennen en tenslotte een overzicht van het aantal gesneuvelden in de slag. Ms., 1877, 2 schriften resp. 14 en 34 p.
- I/17 Relas van de slag bij Malplaquet (11 september 1709) tussen de geallieerden o.l.v. de hertog van Marlborough en prins Eugene van Savoie en de Fransen o.l.v. de hertog van Villars, gedeeltelijk naar een lezing van Ch. Giraud op 25 oktober 1879 voor de "Academie des Sciences Morales et Politiques". Ms., 36 p. met schets.
- I/18 Relas en schets van de slag bij Denain (24 juli 1712) tussen de Fransen o.l.v. de hertog van Villars en de Hollanders en Keizerlijken o.l.v. de prins Eugene van Savoie, naar onuitgegeven bronnen. Ms., (19e eeuw), 21 p.
- I/19 Overzicht van de campagnes in de Nederlanden tijdens de Spaanse Successieoorlog, met notities vanuit het standpunt en met het oog op de verdediging van België in de 19e eeuw. Ms., (19e eeuw), 20 p.

B.- Versterkingen

- I/20 "Visitatie gedaen bij den Generael Coehoorn voor ordre van Syn Conincklycke Majesteit van Groot Brittanien, van de steden Oostende, Nieupoort ende Cortrycke in de maend April 1698". Verslag van de Hollandse militair en ingenieur baron Menno van Coehoorn (1641-1704) in opdracht van koning Willem III (1650-1702) over een inspectiereis, specifiek betreffende de versterkingen. Ms., 1698, 8 p.
- I/21 Niet gesigneerd rapport over een project voor de bouw van een dijk in het Noorden van het Brugse Vrije, tussen het fort Isabella (gelegen aan de kust, tussen Sluis en Knokke) en Damme, met aanduiding van de mogelijkheden en raming van de kosten. 30 juni 1702. Ms., 1702, 7p

c.- Militaria

- I/22 Aantekening van de prins van Chimay betreffende een dotatie. Brussel, 17 maart 1657. Ms., 1657, met handtekening en zegel van de prins van Chimay, 1 p.
- I/23 Opeisingen opgelegd aan de gemeente Wannebecq door luitenant-generaal de Nancre, gouverneur van Ath. Ath, 4 februari 1674. Ms., 1674, met handtekening en zegel van de Nancre, 1 p.
- I/24 Damoresan, intendant van Lodewijk XIV in Henegouwen, legt de gemeente Wanfercée een boete op wegens misdrijven gepleegd door Spanjaarden. Maubeuge, 15 april 1674. Gedrukt en ms., 1674, met handtekening van Damoresan, 1 p. I/25
- I/25 Opeisingsbevel voor de gemeente Hamoy (sic), gegeven door Michel Dumouceau, intendant van Lodewijk XIV in Limburg. Maastricht, 1 oktober 1676. Gedrukt en ms., 1676, met handtekening van Dumouceau.
- I/26 Logementsbiljet. Verplichting voor een inwoner van Brussel om soldaten te logeren, uitgevaardigd door Devilder. Brussel, 21 maart 1691. Gedrukt en ms., 1691 met handtekening van Devilder, 1 p.
- I/27 Opeisingsbevel voor de gemeente Wanfercée, opgelegd door Daniel-François Voisin, heer van Mesnil, intendant van Lodewijk XIV in Henegouwen. I november 1691. Gedrukt en ms., 1691, 1 p.
- I/28 Louis-François, markies de Boufflers, Frans luitenant-generaal en commandant van het Moezelleger, geeft opdracht de bezittingen van Dubois in het Condroz-gebied ongemoeid te laten. Jemeppes, 28 mei 1692. Gedrukt en ms., 1692, met handtekening en zegel van Boufflers, 1 p.
- I/29 Vrijgeleide, gegeven door luitenant-generaal baron Frederik de Heyden namens de keurvorst van Brandenburg aan het provoostschap Durbuy met vrijstelling van inkwartieringen en opeisingen. Aken, 22 april 1695. Gedrukt en ms., 1695, met handtekening en zegel van de Heyden, 1 p.
- I/30 Vrijgeleide gegeven door Alexander-Herman von Wartensleben in naam van de koning van Pruisen aan het provoostschap van Durbuy. Berlijn, 1 januari 1703; hernieuwd door Guillaume de Happe. Keulen, 1 juni 1708. Gedrukt en ms., 1708, met handtekening en zegel van de Happe, 1 p.

D.- Diverse briefwisseling

- I/31 Kardinaal Albert, aartshertog van Oostenrijk en stadhouder in de Zuidelijke Nederlanden (1559-1621), aan Diego van Zeeland, Brussel, 19 maart 1598 : Diego krijgt opdracht met een troep Spaanse soldaten naar geraarsbergen te gaan en ze daar te mogereren. Ms., 1598, met zegel en handtekening van Albert, 1 p.

E.- Regimenten

- I/32 Wrangel, officier in Spaanse dienst, aan ... , Sint-Niklaas, 31 mei 1706 : oprukken van de vijand - te bezetten posten door het garnizoen van Antwerpen. Ms., 1706, met handtekening van Wrangel, 4 p.
- I/33-38 Serie brieven van Jan van Broeckhoven, graaf van Bergeyck (1640-1725), op dat ogenblik superintendant-generaal van de Nederlanden, aan de Franse maarschalk Jean-François de Chastelet, markies de Puysegur (1655-1743). Ms., met handtekening van Bergeyck.
- 33 Bergen, 3 juli 1708 : overzicht van zijn geplande reis in de bedreigde gebieden - raadgevingen betreffende de militaire campagne, voornamelijk over het doorsteken der dijken. 5 p.
34. Bergen, 4 juli 1708 : meldt dat hij de hertog van Bourgondie nieuws over Luxemburg doorzond. 1 p.
35. Ninove, 5 juli 1708 : een detachement zou Aalst moeten bezetten en de bruggen van Aalst, Erembodegem en Liedekerke controleren. 1 p.
36. Ninove, 5 juli 1708 : verwijzing naar een (niet aanwezige) vorige brief. 1 p.
37. Bergen, 2 oktober 1708 : vijandelijk convooi - algemene toestand. 2 p.
38. Bergen, 2 oktober 1708 : mogelijkheid onderzoeken of het water te Nieuwpoort voor militaire doeleinden kan gebruikt worden - vijand zal alles in het werk stellen om verbinding met Oostende te vrijwaren. 1 p.
- I/39 Serie brieven van de Oostenrijkse veldheer en staatsman prins -Eugene van Savoie (1663-1736). Ms., (18e eeuwse kopieën).
- aan prins Adave van Liechtenstein, Neuburg 12 juni 1704: oprichting in Wenen van 9 burgerbataljons - enthousiasme van de bevolking.
 - aan veldmaarschalk graaf van Stahremberg (1657-1737), Wenen, 2 oktober 1703: enkele inlichtingen over keurvorst Maximiliaan II-Emmanuel van Beieren (1679-1726) - militaire toestand.
 - aan de Oostenrijkse staatsman Zinzendorf (1671-1742), Peterwardein, 10 september 1697: overwinning te Zinta.
 - aan Zinzendorf, Brussel, 13 november 1710: inlichtingen over Filips V van Spanje en de Franse politiek.
 - aan de hofkanselier graaf Strallmann, Gunzburg, 19 augustus 1704: moed van de prins Leopold I van Anhalt-Dessau (1676-1747) in de veldslagen bij Hochstadt (1703) en Blenheim (1704).
 - aan de pauselijke nuntius te Wenen. Wenen, 13 augustus 1722 : dood van de hertog van Marlborough (1650-1722).

E. -Regimenten

- I/40 Schrift met kopieën van stukken uit het archief van de Koninklijke Raad van Filips V met betrekking tot het regiment dragonders van kolonel Pastur en het regiment fuseliers van Le Maerschalck de ter Gracgt. Ms., 42 p.
- I/41 Benoeming van Pierre de Royer in de compagnie van de prins van Salm. Wezembeek, 18 juli 1670. Ms., 1670, met handtekening van de prins van Salm, 1p.

- I/42 Markies Otton Henry, lui tenant-gouverneur en kapitein-generaal in de Nederlanden, benoemt luitenant don Carlos de Luna tot nieuwe bevelhebber van een compagnie van 100 kurassiers. Brussel, 2 oktober 1682. Ms., 1682, 2 p.
- I/43 Benoemingspatent. Don Francesco Antonio de Agurto, markies van Gastanaga, luitenant-gouverneur en kapitein-generaal in de Nederlanden, benoemt Antoine-Hyacinthe de Druhot tot kapitein in een onmiddellijk te lichten Waals regiment van 100 kurassiers. Brussel, 4 juli 1691. Ms., 1691, 1 p.
- I/44 Hertog Louis de Vendome benoemt markies van Herzele tot zijn vleugeladjutant. Bergen, 14 mei 1708. Ms., en gedrukt, 1708, met handtekening van Louis de Vendome, 1 p.
- I/45 Disciplinaire codex bestemd voor Dui tse troepen, die in de Nederlanden in Spaanse dienst verblijven. Ms., s.d. (midden 17e eeuw), 106 p.

F.- Waalse Garden

- I/46 Kopie van het regimentsboek der Waalse Garden met vermelding van aile gebeurtenissen en aile officieren tussen 1769 en 1810. "Livre du regiment des Gardes Wallonnes avec les noms et les destines de tous ceux qui sont entres et sortis du regiment depuis la creation jusqu'à l'année 1810 ou on verra les différentes augmentations, réformes et évènements de ce corps, comme aussi un détail des anciennetés et une spécification du temps que les officiers sont morts ou ils ont quitte jusqu'en 1810". Het origineel behoorde toe aan d'Auesnes de Romy, in 1767 luitenant bij de Waalse Garden. Ms., 765 p.
- I/47 Kopie met vertaling van drie brieven van graaf d'Aranda, voorzitter van de Hoge Raad van Castilie, aan resp. don Julien-Joseph Esper de Vera Alcalde, majoor van Colmenar (22 april 1766), aan de justitieraad van Chinchon (22 april 1766) en aan de commandant van de Waalse Garden (s.d.) met betrekking op de onlusten in Madrid en waarin ook sprake is van de Waalse Garden. 6 stukken.
- I/48 Kopies van een aantal brieven van Jean Viard de Santilly, officier bij de Waalse Garden, aan een zekere Soubirats.
- Graus, 8 april 1793: droevig leven in Graus - oprukken tegen Fransen, die Roussillon bedreigen maar nog niet te zien zijn - geen goede indruk van het Spaanse leger - goede ontvangst door de bevolking.
 - S.l., 25 april 1793: eindelijk Graus verlaten - nog steeds geen rust.
 - Huesca, 28 april 1793: onverantwoord optimisme - men waant zich reeds meester van Gascogne.
 - Huesca, 7 mei 1793: figuur van Dumouriez - vreest voor verdere evolutie in Frankrijk.
 - Huesca, 5 maart 1793: (sic) (verm. 15 mei): toestand in het Spaanse leger - de streek leent zich niet tot een Franse aanval.

- Huesca, 16 mei 1793: ondanks alle plannen gebeurt er niets had evengoed in Madrid kunnen tuinieren - wat voor gruwelijkheden gebeuren er in Frankrijk ?
- Huesca, 26 mei 1793: zal vertrekken uit Huesca, maar waarheen?
-veel grootse plannen, maar niets concreets - volgens sommige speculaties zou Lodewijk XVII op de troon zitten - intenties van Pruisen.
- Jaca, 26 mei 1793: blijft achter als adjunct van de generaal om de operaties voor te bereiden - regiment is vertrokken.
- Jaca, 29 mei 1793: nog altijd geen beslissing over een mogelijke aanval - Fransen zouden slechts een kleine troepenmacht in de omgeving hebben - wacht op definitieve benoeming.
- Jaca, 5 juni 1793: algemeenheden.
- Jaca, 23 juni 1793: bezocht diverse garnizoenen, tot aan de grens - reflexies over Frankrijk.
- Jaca, 14 juli 1793: inactiviteit. s.l., 19 juli 1793: tegenstrijdige berichten uit Frankrijk - men vermoedt dat de aanval nakend is.
- Jaca, 24 juli 1793: "Keizer van Marokko" zou ook aan de kant van de geallieerden staan - hoe kunnen dergelijke tegenstrijdige bondgenootschappen blijven duren - ergens is er toch een geallieerde die in 't geheim de revolutionairen steunt - Franse inval in Catalonie zal op weinig weerstand botsen - ontslag van de generaal geweigerd - Bretagne, Lyon, Marseille en Bordeaux zouden in opstand tegen de revolutie zijn.
- Jaca, 29 juli 1793: tijdens enkele schermutselingen namen de Fransen de bovenhand.
- Jaca, 2 augustus 1793: volgens inlichtingen groeit de opstand in Frankrijk tegen de republiek - algemene toestand.
- Jaca, 5 augustus 1793: Fransen zouden willen oprukken tot Lerida - moeilijkheden met het leger in de Roussillon - de dood van Marat zal de contra-revolutie niet helpen - ook de contra-revolutie maakt het geluk der Fransen niet uit.
- Jaca, 9 augustus 1793: algemene bespiegelingen. s.l., 16 augustus 1793: eindelijk hebben de Fransen Mainz verlaten - moeilijkheden rond de Franse generaal de Beauharnais - geemigreerden ontstemd omdat de herovering van Conde gebeurd is in naam van de Oostenrijkse keizer en niet in die van Lodewijk XVII - moeilijkheden tussen Engelsen en Oostenrijkers - toestand in Zuid-Frankrijk.
- Jaca, 19 augustus 1793: schets van het dagelijkse leven.
- S.l., 23 augustus 1793: rond de inname van Valenciennes - diverse Franse decreten - aanhouding van koningin Marie-Antoinette - wat met de "familie Capet"? - divers nieuws uit Frankrijk - heeft het zgn. royalistisch leger wel overwinningen behaald ?
- Jaca, 25 augustus 1793: overzicht van de gebeurtenissen in Frankrijk, volgens diverse kranten.
- Jaca, 30 augustus 1793: mislukte expeditie tegen de Fransen.
- Jaca, 2 september 1793: verdere inlichtingen over de mislukte expeditie - heeft sansculotten gezien, wat een vulgaire bende.
- Jaca, 6 september 1793: leger moet op defensief blijven - Fransen zouden in Catalonie zijn.
- Jaca, 9 september 1793: men spreekt van vrede - algemene toestand.
- Jaca, 13 september 1793: weinig nieuws van het Aragonese leger - twijfel over de opmars van de prins van Coburg op Parijs - politiek van de Oostenrijkse keizer is niet te verzoenen met die van Lodewijk XVII - te veel machiavellisme tussen de staatshoofden.

- Jaca, 16 september 1793: vele tegenstrijdige berichten - de informatie lijkt sterk op het orakel der ouden - onmiddellijke Franse aanval op Spanje is weinig waarschijnlijk; spijtig, zou anders de verve lang doorbreken.

I/49 Overzichtstabel van de officieren van de Waalse Gardien op datum van 10 september 1801. Ms., 1801, 1 p.

G.- Diversen

- I/50 Plakkaat waarin Frans van Anjou (1554-1584) als hertog van Brabant verbiedt hulp te bieden aan de vijand. Antwerpen, 19 mei 1582. Gedrukt, Antwerpen bij Chr. P lantijn, 1582, 4 p. (N).
- I/51 Overzicht van een aantal ordonnanties en plakaten, die in Brussel van kracht waren tussen 1532 en 1678. Ms., s.d. (einde 17e eeuw), 13 p.
- I/52 Bekendmaking betreffende de subsidies van 1657, die door de Staten van Brabant goedgekeurd werden; met aanduiding van het te betalen gedeel te Brussel, 27 november 1658. Gedrukt, Brussel bij Jean Mommaert, 1658, met handgeschreven notities, 1 p. (F).
- I/53 Tuchtreglement voor het gedrag van soldaten en officieren in de stad, uitgevaardigd door luitenant-generaal graaf de Montbron, gouverneur van Arras en Gent. Gent, 8 juni 1678. Gedrukt, 1 p. (F).
- I/54 Lijst met namen en aanduiding van de opgelopen straf van 14 personen, die na de onlusten in Brussel in 1700 door de Raad van Brabant veroordeeld werden. Ms., s.d., 14 p.
- I/55 Kort overzicht van enkele gebeurtenissen, die te Namen plaatsvonden tussen 1692 en 1712. Ms., s.d. (begin 18e eeuw), 1 p.
- I/56 Drie geestelijke liederen (I) :
- "Siet gy Christene al-gemeyn/wat dat den Heere ons heeft gegeven ... " (Een nieuw liedeken van de Seven tie Sacramenten)
 - "Ten lesten het is gedaen/nu sal ick henen gaen" (Een devoot Liedeken - op de wijze van : "Gy die u hier verheught").
 - "Een Soudaen had een dochterken/sy was vroegh op staende ... " (Geestelyck Liedeken van een Soudaens Dochterken - op de wijze van: "Alsoo 't begint").
- Gedrukt, Brussel bij wed. G. Cave, s.d. (16e - 17 e eeuw), 1 p.

(1) De liederen worden hier en ook verder als volgt gecatalogiseerd
a) eerste twee verzen, b) titel, c) wijze waarop ze gezongen werden.

II.- PRINSBISDOM LUIK

Hieronder bevinden zich een groot aantal edicten en ordonnanties van v66r en tijdens de Luikse revolutie, alsmede een ganse serie divers drukwerk (1).

Een interessant deel wordt gevormd door stukken over de Luikse troepen in het buitenland, meer speciaal in Franse dienst (2). Hoofdbrok vormen de regimenten Vierset en Royal-Liégeois.

Het (Ie) regiment Vierset werd in 1673 in het Land van Luik door baron de Vierset gelicht en stond in dienst van de Nederlanden. Het verdedigde o.a. Maastricht in 1676. Een eerste maal ontbonden, werd het in juni 1684 - opnieuw opgericht, maar definitief ontbonden in 1704-. Een ander regiment Vierset, eveneens in het Luikse gelicht, was in 1757 opgericht door Charles-Albert de Saint-Omer, baron de Billehe en Vier set, en stond in Franse dienst.

In 1787 werd het regiment "Royal-Liégeois" door de Luikse prinsbisschop de Hoensbroeck opgericht en in dienst van Frankrijk gesteld. Het gebeurde, deels omdat de prinsbisschop zijn benoeming aan Franse intrigues te danken had en ~evens om graaf de la Tour. een brevet van Frans kolonel te kunnen geven. De prinsbisschop hoopte het regiment te kunnen laten onderhouden. door zijn onderdanen. Tijdens de revolutie bleek, hoe hij zich vergist had. Hij was ook verplicht de strenge voorwaarden van de Franse ministers te aanvaarden. Bij de wet van 29 juli 1791 ging het regiment over in het 10le Frans infanterieregiment.

 (1) Een aantal stukken, voornamelijk betreffende de Luikse revolutie werden tussen 1980 en 1983 geklasseerd en geïnventariseerd door F. Vrancken en J.L. Cox, die hun legerdienst vervulden op het Legermuseum. De stukken zijn aangeduid met een * voor het volgnummer. Omwille van de uniformiteit en de nieuwe indeling werden, waar nodig, kleine wijzigingen aangebracht.

(2) Voor een kort, maar goed overzicht van de Luikse troepen in den vreemde : zie A. DUCHESNE, Corps de troupes liégeois au service de la France de Louis XIII à Louis XVI, in : Catalogue de l'exposition "Fastes militaires du Pays de Liège". Luik, Musée de l'Art Wallon, 24 oktober - 29 november 1970, p. 35-44.

A.- Luikse regimenten en Luikse soldaten tijdens het Ancien Regime

- II/1 Ernest van Beieren, prinsbisschop van Luik, benoemt Jehan de Couroy tot kapitein en draagt hem op een compagnie van 100 man voetvolk te lichten. Hij ontvangt hiervoor maandelijks een som van 50 (11507) Brabantse florijnen. Luik, 10 januari 1588. Ms., 1588, met zegel en handtekening van Ernest van Beieren, 1 p.
- II/2 Patent waarbij Lodewijk XIII aan kolonel Miche opdracht geeft een korps van 250 haakbuschutters te paard, genaamd "Carabins Liégeois" te lichten en aan te voeren. Kasteel van Chantilly, 27 juli 1634. Ms., 1634, met handtekening van Lodewijk XIII, 1 p.
- II/3 Brief van een soldaat van het regiment Vierzet (7) aan zijn broer, waarin gesproken wordt over de inname van Hoi en Limburg. Maastricht, 29 juni 1675. Ms., 1675, 1 p.
- II/4 Controle van het logement van de vijf compagnies van het regiment Vierzet in het huidige département Herault, door de 2e commandant Granier. 22 maart 1679. Ms., 1679, 8 p.
- II/5 Uittreksel uit het register van het bureau der galeiboeven van Brest: Jean Lacroix uit Beaulan (prinsbisdom Luik), sergeant in de compagnie van de Marine, 45 jaar en wegens doodslag veroordeeld tot de galeien, is in Brest overleden in 1749. Gedrukt en ms., 1754, 1 p.
- II/6 Ordonnantie van koning Lodewijk XV, waarin bepaald wordt dat het cavalerieregiment van de Rougrave voortaan "Volontaires Liégeois" zal heten (1). Versailles, 20 november 1756. Gedrukt, Parijs, 1756, 4 p. (F).
- II/7 Lodewijk XV benoemt Joseph de Renson tot kapitein in de compagnie Robert van het regiment Vierzet. Versailles, 28 juli 1759. Ms., 1759, met handtekening van Lodewijk XV.
- II/8 Kapelaan Fr. Raphael de la Puebla bevestigt dat de Luikenaar Francisco Belair zes jaar diende in het infanterieregiment van buitenlandse vrijwilligers, dat onder bevel stond van kolonel markies de Torremanzant. Carthage, 28 januari 1774. Gedrukt en ms., 1774, 1 p.
- II/9 Graaf Berlaymont de Bormenville aan Villers de Fourneau, majoor in dienst van de prinsbisschop, Luik, 27. maart 1780: wrijving tussen de prinsbisschop en Villers o.a. om wille van diens huwelijk, waardoor hij het regiment verliet en zich in Mechelen vestigde. Ms., 1780, 1 p.

(1) Het excJusief Luiks korps te paard droeg achtereenvolgens de naam : "Rougrave-Hussards" (1743-1756), "Volontaires Liégeois" (1756-1758) en "Cavalerie Liégeois" (1758-1762).

- II/10 Graaf de Vergennes, minister van Buitenlandse Zaken van Lodewijk XVI, aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Versailles, 13 oktober 1784: we ldra zullen de intenties van de koning ten opzichte van een Luiks regiment gekend zijn. Ms., 1784, 1 p.
- II/11 Maarschalk de Segur, minister van Oorlog van Lodewijk XVI, aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Versailles, 14 oktober 1784: de koning dankt de prinsbisschop voor diens voorstel een regiment ter beschikking te stellen en overweegt het voorstel. Ms., 1784, 2 p.
- II/12 Graaf de Vergennes aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Versailles, 23 februari 1785: eerbiedbetuigingen vanwege de koning. Ms., 1785, 1 p.
- II/13 Ratificatie van de conventie tussen Lodewijk XVI en prinsbisschop de Hoensbroeck betreffende de oprichting van het regiment Royal-Liégeois. Versailles, 25 juli 1787. Ms., 1787, met handtekening en zegel van Lodewijk XVI, 7 p.
- II/14 Ordonnantie van Lodewijk XVI waarbij het regiment Royal-Liégeois opgericht wordt. Versailles, 18 november 1787. Gedrukt, (F), 2 ex. (een gedrukt te Versailles, 7 p., en een gedrukt te Parijs bij N.H. Nyon, 4 p.).
- II/15 Graaf de Brienne aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Versailles, 7 december 1787: koning aanvaardt de benoeming van graaf de la Tour tot "mestre-de-camp propriétaire" van het regiment Royal-Liégeois. Ms., 1787, 1 p .
- II/16 Graaf de Rougrave Salm-Salm (1742-1815)(1) aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Parijs, 6 januari 1788: meldt de prinsbisschop dat de koning hem benoemd heeft tot kolonel-bevelhebber van het regiment Royal-Liégeois. Ms., 1788, 1 p.
- II/17 Ridder Maximilien d'Othee de Ferriere, officier in het regiment Waalse dragonders van de Byland in dienst van de Staten-Generaal, aan prinsbisschop de Hoensbroeck, s.d.: vraagt om als luitenant in dienst te mogen komen van het regiment Royal-Liégeois. Ms., s.d. (1788), 1 p.
- II/18 Nota van graaf de la Tour voor de prinsbisschop de Hoensbroeck, waarin hij de aanvraag van Maximilien d'Othee de Ferriere steunt. Luik, 10 januari 1788. Ms., 1788, 1 p.
- II/19 Benoeming van Ferdinand de Sames d'Heidesseim (°1742) tot kolonel van het regiment Royal-Liégeois. Versailles, 16 maart 1788. Ms., 1788 met handtekening van Lodewijk XV

(1) Théodore-Charles de Rougrave Salm-Salm was de zoon van de Rougrave, kolonel-eigenaar van het regiment Volontaires Liégeois (zie II/6).

In de marge wordt de benoeming bevestigd door Louis-Joseph de Bourbon, prins de Conde, kolonel-generaal van de Franse en Vreemde Infanterie. Parijs, 13 april 1788, met handtekening van L.J. de Bourbon.

- II/20 Serie controlebladen betreffende het vertrek van de recruten van het regiment Royal-Liégeois uit het Land van Luik. Ms., s.d. en enkele 1788, 8 stukken.
- II/21 Benoeming van Louis-Auguste de Schwengsfeld, baron de Grunstein (°1757), majoor van het regiment Royal-Liégeois, tot ridder in de militaire Orde van de H. Lodewijk. Parijs, 18 mei 1790. Gedrukt en ms., 1790, met handtekening van Lodewijk XVI.
- II/22 Kolonel Ferdinand de Sames d'Heidesseim aan de prinsbisschop de Hoensbroeck, Luik, s.d. (I juni 1790) : zendt de staat van het regiment Royal-Liegeois voor mei 1790 op. Ms., 1790, 2 stukken.
- II/23 De officieren van het regiment Royal-Liégeois aan prinsbisschop de Hoensbroeck, Nancy, 5 september 1790: de officieren melden dat zij onder bevel van opperbevelhebber de Bouille de opstand in Nancy onderdrukt hebben en daarbij veel lof verdiend hebben. Op hetzelfde blad staat de minuut van het antwoord van de prinsbisschop. Bijgevoegd werd een relaas (4 p.) van de gebeurtenissen van 5 september te Nancy. Ms., 1790, 2 stukken.
- II/24 Decreet en wet van de Nationale Conventie, resp. 20 en 23 januari 1791, waarbij de regimenten Royal-Liégeois en Lauzun vrij uitgaan bij de onlusten in Belfort op 21 oktober 1790. Gedrukt, s.l., 1791, 3 p. (F).
- II/25 Instructies voor de officieren van het regiment Vier set betreffende het ronselen van soldaten (wijze waarop, voorwaarden, kledij ...). Gedrukt, s.l.s.d., 2 p.
- II/26 Eedformule van trouw aan de Luikse prinsbisschop afgelegd door lui tenant d' Arnel (regiment Vierset?). Ms., s.d.
- II/27-45 Dossier Theodore-Charles-Alexandre-Bernard-Philippe de Rougrave Salm-Salm (1742-1815). Kopies uit het archief van SHAT ("Service Historique de l'Armée de Terre, Vincennes (Parijs)") over de carrière van de Rougrave, alsmede enkele stukken over het regiment van zijn vader, "Volontaires Liegeois". Hieronder bevindt zich ook een rapport van de zoon van Théodore-Charles aan koning Willem I (Den Haag, 14 maart 1816) waarin hij zijn overleden vader aanvalt en verwijten maakt (1).
- II/46-52 Dossier ridder Philibert-Jean de Ternant (1751-1835), kolonel-bevelhebber van het "Royal-Liégeois". Kopies uit het archief van SHAT.

(I) In verband met het rapport zie L. LECONTE, Le régiment Royal-Liégeois au service du Roi de France (1787-1792). Moulins, 1944, pp .273-274. De "Service Historique de l'Armée de Terre" wordt verder afgekort tot SHAT.

- II/53-84 Dossier graaf Joseph-Clement Saillier de la Tour (1741/2-1822), kolonel-eigenaar van het Royal-Liegeois. Kopies uit het archief van de SHAT.
- II/85-99 Dossier graaf Charles-Joseph de Saint-Ignon (1751 - ?), kolonel van het 101e infanterieregiment (voorheen Royal-Liégeois). Kopies uit het archief van de SHAT.
- II/100-187 Dossier Leopold-Marie-Joseph-Antoine-Xavier de Nuce (1740 - ?), 2e luitenant-kolonel van het 101e infanterieregiment. Kopies uit het archief van de SHAT.
- II/188-252 Diversen betreffende het Royal-Liégeois en het 101e infanterieregiment. Kopies uit het archief van de SHAT.

B.- Graantekort in het Luikse, 1789

- *II/253 Edict van prinsbisschop de Hoensbroeck met verbod granen uit te voeren of er brandewijn van te stoken. Luik, 9 mei 1789, met herneming van het besluit van 8 januari 1789. Gedrukt, Luik bij J.F. Bassompierre, 1 p. (F).
- *II/254 Bevel van prinsbisschop de Hoensbroeck aan de overheden om de edicten van 8 januari en 9 mei 1789 betreffende het graan rigoureuus uit te voeren. Luik, 14 mei 1789. Gedrukt, Luik bij J.F. Bassompierre, 3 p. (F).
- *II/255 Resolutie van de Stand der Edelen van het Land van Luik en van het graafschap Loon, waarin gevraagd wordt aan prinsbisschop de Hoensbroeck om de Staten bijeen te roepen ten einde maatregelen te nemen betreffende de graanschaarste en de snelle stijging van de prijzen. 20 mei 1789. Gedrukt, 5.1., 1 p. (F).
- *II/256 Ordonnantie van de stad Luik betreffende het afladen van granen. Luik, 2 juni 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/257 Ordonnantie van de stad Luik betreffende de controle over de graanmarkt. Luik, 6 juni 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/258 Besluit van de stad Luik om gratis graan uit te delen. Luik, 9 juni 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/259 Bevel van prinsbisschop de Hoensbroeck betreffende de graanverkoop. Tegelijkertijd wordt de ordonnantie van prinsbisschop Georges-Louis de Berghes van 28 november 1740 over hetzelfde onderwerp hernomen. Luik, 16 juni 1789. Gedrukt, Luik bij J.F. Bassompierre, 3 p. (F).
- *II/260 Besluit van de stad Luik, waarbij verboden wordt 's nachts graan te vervoeren. Luik, 20 juli 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).

- *II/261 Besluit van de stad Luik waarin de controle op de uitvoering van de besluiten van de prinsbisschop betreffende het graan verscherpt moet worden. Luik, 10 augustus 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bassompierre, 1 p. (F).
- *II/262 Ordonnantie van prinsbisschop' de Hoensbroeck met verbod gran en uit te voeren of brandewijn te stoken. Luik, 17 september 1789. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).

c.- Militaria

- II/263 Bevel van prinsbisschop Maximiliaan-Hendrik van Beieren (J650-1688) om aile vreemde troepen, die in het Luikse plunderen te vervolgen en aan te houden. Luik, 15 maart 1673. Gedrukt, Luik, 1 p. (F).
- II/264 De deken en het kapittel van de St. Lambertuskathedraal te Luik vragen aile kwitanties voor Jeveringen aan Franse troepen binnen te brengen. Luik, 13 mei 1763. Gedrukt, Luik bij Everard Kints, 1 p. (F).
- II/265 Verdrag tussen keizerin Maria-Theresia en prinsbisschop Charles-Nicolas d'Oultremont (1763-1771) over het wederzijds uitleveren van deserteurs. Brussel, 20 mei 1767. Gedrukt, Gent bij Petrus de Goesin, 7 p. (N).
- II/266 Conventie tussen Lodewijk XVI en prinsbisschop de Hoensbroeck over het wederzijds uitleveren van deserteurs. Versailles, 1 april 1788. Gedrukt, Rijsel bij C.M. Peterinck-Crame, 1788, 4 p. (F).

D.- Zaak van Spa

- II/267 J.J. PIRET. De la souveraineté des princes-évêques de Liège et du pouvoir de ses états. s.l., 1787, 84 p.
In het prinsbisdom Luik had een beslissing van de prinsbisschop slechts kracht van wet, indien ze goedgekeurd werd door de drie Standen in "Le Sens du Pays" vergaderd. Aan het eerste speelhuis in Spa "La Societe Deleau" was door de prinsbisschop een privilege gegeven. De aanhangers van de prinsbisschop beschouwden het als een politie-edict, waarvoor geen goedkeuring van de "Sens du Pays" nodig was. Het probleem van de politie-edicten was reeds een oud zeer (1). Piret verdedigt hier de prinsbisschop. Ijn schrijven vormde het kapitaal stuk van de prinselijke verdediging. Volgens T. GOBERT (2) werd het stuk onder de naam van Piret geschreven door kanunnik de Paix als antwoord op de aanvallen van J.N. Bassenge in "Lettres de l'abbé de P....".
- II/268 Smeekschrift door Philippe Colbin voor Jean-Joseph Bovy ingediend bij het Revisiehof van de Raad der XXII. Luik, s.l., 1786, 16 p. Bovy was herbergier in Spa en houder van het speelhuis dat Levoz er opgericht had. Procureur-generaal Freron deed, voor hij het feitelijk bevelschrift van de prinsbisschop ontvangen had, een invaJ

(1) Zie A. BORGNET. Histoire de la Révolution liégeoise de 1789. Deel I, Luik, 1865, p. 12-18.

(Eveneens voor II/268-269).

(2) T. GOBERT. Liège à travers les âges. Les rues de Liège. Deel XI, Luik, 1977, p. 174-175.

en liet Bovy aanhouden. Bovy beschuldigde Freron van arbitraire aanhouding en inbraak en daagde hem voor de Raad der XXII. De Raad veroordeelde Freron. Hierdoor gesterkt daagde Bovy eveneens de kanselier, die het bevel gegeven had, voor de Raad, zonder gevolg echter. Bovy ging to en in beroep bij het Revisiehof, maar kreeg op 1 september evenmin gelijk.

- II/269 Vrijgeleide voor J. Collette en zijn medestanders, uitgereikt door het Reichskammergericht van Wetzlar, met de vermelding van het vonnis van 31 oktober 1788. 1 november 1788. Gedrukt, s.l., 1788, 7 p. (in het Frans en het Latijn).
Bij een in val op 29 juni 1787 in het speelhuis van Levoz werden wapens gevonden. Twaalf personen, onder wie Redoute, huurder van het huis, en Collette, wapenhandelaar in Luik, werden van opstand beschuldigd. De twaalf vluchtten naar het buitenland en vroegen een vrijgeleide aan de schepenen van Luik ten einde zich te kunnen verdedigen, hetgeen geweigerd werd. Zij gingen in beroep in Wetzlar en bekwamen dat opdracht gegeven werd aan de schepenen om, mits betaling van een waarborg, een vrijgeleide uit te reiken. Hierop kwam geen gevolg. Op 31 oktober besliste het hof dat Luik alle vervolging tegen Collette en medebeschuldigen moest staken en reikte hen, in naam van keizer Jozef II, een vrijgeleide uit.
- *II/270 Verheerlijking in het Latijn, met Franse vertaling, van de vrede van Fexhe. In de Latijnse tekst staat in elk vers een chronogram met datum 1787, vermoedelijk verwijzend naar de datum van uitgave. Gedrukt, s.l.s.d., 2 p.

E.- Ancien Regime - Varia

- *II/271 Proclamatie van de raadsheren van Luik tegen een vermoede poging van de adel om, de hospitaJen als commanderijen van de Orde van St. Lazarus te gebruiken en aldus de winsten op te strijken. Luik, 7 februari 1710. Op dezelfde aankondiging staat het protest van de de Derde Stand en de Geestelijkheid en de ontkenning van de Adel, lit, 15 en 19 december 1709. Gedrukt, Luik bij de Milst, 1 p. (F).
- II/272 Prinsbisschop Jean-Théodore van Beieren (1744-1763) verbiedt de inwoners van Verviers om's avonds na 21.30 uur nog zonder licht buiten te komen. Luik, 23 februari 1750. Gedrukt, Luik bij Everard Kints, 1 p. (F).
- *II/273 Intern reglement voor de Société de l'Emulation van Luik betreffende de leden, hun houding, de verkiezingen en de commissarissen. 5 april 1779. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- *II/274 Overzicht van de inkomsten en uitgaven van de stad Luik voor 1779-1780, ingediend door Albert-J. Degrady, algemeen ontvanger, ridder Pierre-Gregoire de Vivario, burgemeester-regent vanwege de prinsbisschop, en Evrard-Durbain de Fossoul, burgemeester-regent vanwege de burgerij, bij het stadsbestuur. Luik, 21t januari 1781. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 15 p. (F).
- *II/275 Lijsten van Luikenaren, die stemgerechtigd zijn. Gedrukt, Luik, s.d. (voor 25 juli 1789), 8 p. (F).

F.- Luikse Revolutie - Interne toestand

- *II/276 J.J. TUTOT. Précis de l'heureuse révolution opérée à Liège le 18 août 1789.
Luik, 28 augustus 1789, 23 p.
- II/277 Verklaring van de Luikse stadsmagistraat, waarbij de inhoud van een project "De la rénovation magistrale pour la cité de Liège" verschenen in "Monument du patriotisme liégeois" geloochend wordt. Luik, 3 september 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/278 Besluit van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon waarbij het besluit van dezelfde stand van 27 maart 1787, dat het overwicht van de prinsbisschop op de "Sens du Pays" bevestigde, herroepen wordt. Luik, 16 september 1789.
Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/279 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon, waarbij elkeen, die zich verzet tegen de revolutie als verrader bestempeld wordt. Vooral Beringen wordt gewaarschuwd. Luik, 22 september 1789. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F-N).
- *II/280 Besluit van de Luikse stadsmagistraat betreffende het onderzoek naar de daders van wandaden. en diefstal op 7 oktober in het stadhuis, het "Hotel des Etats" en op de "Place Verte". Luik, 11 oktober 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/281 Besluit van de Luikse stadsmagistraat om gewapende patrouilles op te richten om in de stad te circuleren en om vreemdelingen te controleren. Luik, 26 oktober 1789.
Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/282 Besluit van de Luikse stadsmagistraat om 400 florijn te geven aan diegene, die de auteur(s) van "Le cri d'un citoyen d'Allemagne à ses concitoyens les Liégeois" en de daders van een brandstichting in het wapenmagazijn van de stad kan aanbrengen. Luik, 11 november 1789.
Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/283 Besluit van de Luikse stadsmagistraat waarbij bepaald wordt dat de bevolking, ondanks tegenkanting van de Priveraad van de prinsbisschop, de cocarde mag blijven dragen. Luik, 3 december 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/284 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon, waarin de inwoners van de "Goede Steden" en vooral die van Hoei gewaarschuwd worden tegen verraders, die hen een "onwaardig smeekschrift" willen doen ondertekenen. Luik, 16 december 1789.
Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- II/285 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon tegen het kapittel van de kathedraal betreffende de led en van de Derde Stand, die zetelen in de Raad der XXII. Luik, 18 februari 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).

- II/286 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon, waarin gereageerd wordt op het feit dat de geestelijkheid het kerkelijk zilverwerk niet wil afstaan ter ondersteuning van de natie. Luik, 12 maart 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).(2 ex.).
- II/287 Idem (N).
- *II/288 Voorstel van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon betreffende de eis van het platte land, dat zich in de Derde Stand onvoldoende vertegenwoordigd vindt. Luik, 17 maart 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- *II/289 Uittreksel uit het protocol van het bestuur van de Kreits van de Nederrijn en Westfalen van 14 mei 1790, waarin de toelating tot het dragen van de wit-zwarte cocarde ter ere van de prinsbisschop gegeven wordt. Maaseik, 16 mei 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- II/290 Kopie van het testament van prinsbisschop Georges-Louis de Berghes (1724-1744). (1). Ms., s.d. (1789-1790), 3 p.
- *II/291 Verklaring van de Luikse stadsmagistraat betreffende de verdeling van de erfenis van prinsbisschop Georges-Louis de Berghes. Luik, 9 september 1790. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/292 Besluit van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon betreffende hun wetgevende macht en bevestiging van het besluit van 12 oktober 1789 over hetzelfde onderwerp. Luik, 19-20 september 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/293 Manifest van het "Comité des Belges et Liégeois Réunis", waarin de staatsvisie van het comite uiteengezet wordt. Gedrukt, Parijs, 1792, 32 p. (F).

G.-. Luikse Revolutie - Onderhandelingen te Wetzlar

- II/294 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon, waarbij een petitie van de inwoners aanvaardt wordt. In de petitie vragen de ondertekenaars een gezant naar Wetzlar en een naar Berlijn te zenden om kenbaar te maken dat de revolutie algemeen aanvaard is door bevolking en de Drie Standen. Tevens wordt de prinsbisschop aangemaand terug te keren. Luik, 4 september 1789. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

(1) In verband met het testament en het tumult dat het teweegbracht, zie A. BORGNET, o.c., I, p. 138-142 en Journal Patriotique van 7 oktober 1789.

- II/295 Verklaring van de Stand der Geestelijkheid, waarin ze akkoord gaat met de verklaring van de Derde Stand (zie II/294). Als gezant wordt kanunnik Loets de Trixhe naar Wetzlar gezonden. Luik, 4 september 1789. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- II/296 Publicatie van de zgn. "Verklaring van Kleef" (26 november 1789). Ch. G. De Dohm, gevolmachtigd gezant in Westfalen van de koning van Pruisen (tevens hertog van Kleef), verklaart dat niemand verontrust zal worden als hij zich rustig houdt en zich niet verzet tegen de troepen; dat indien de magistratuur, die in augustus gekozen werd, aftreedt er een nieuw, conform de wetten van het land, gekozen zal worden en dat tenslotte, in afwachting, een overgangsbestuur zou aangeduid worden. Luik, 27 november 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- II/297 De Luikse stadsmagistraat publiceert de verklaring van De Dohm (8 december 1789) waarin deze verklaart alle maatregelen van de Heren van Munster en Jilich op te schorten tot hij van de koning van Pruisen meer instructies krijgt betreffende het decreet van de kamer van Wetzlar van 4 december 1789. Luik, 16 december 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F) (2 ex.).
- *II/298 Mededeling aan de secties van de stad met het standpunt dat de Luikse afgevaardigden moeten innemen op de conferentie van Frankfurt. 1790. Gedrukt, s.l., 4 p. (F).
- *II/299 Publicatie door het Luiks stadsbestuur van een aantal brieven aan de Kamer van Wetzlar, aan de koning van Pruisen, aan de keurvorsten en aan de prinsbisschop, waar in de onderwerping aangeboden wordt. Luik, 10 januari 1791, Gedrukt, Luik bij J.J. Smits & Le Brun, 1 p. (F).

H.- Luikse Revolutie - Militaria

- *II/300 Verkondiging van de Luikse stadsmagistraat, waarin de bevolking gevraagd wordt niet mee te helpen aan mogelijke deserties van de Pruisische troepen van von Schlieffen. Luik, 17 december 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/301 Bevel van luitenant-generaal baron Martin-Ernest von Schlieffen om alle aanplakbrieven eerst aan zijn goedkeuring te onderwerpen. Maastricht, 17 december 1789. Gedrukt, Maastricht bij J.T. Van Gulpen, 1 p. (F).
- *II/302 Besluit van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon waarbij elkeen die tracht officieren of soldaten voor de vijand te ronselen of al wie anti-patriottische cocardes draagt beschouwd zal worden als verrader en dientengevolge gestraft. Luik, 22 mei 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F)
- *II/303 Oproep van de Luikse stadsmagistraat aan de bevolking om te gaan strijden tegen de vijandelijke troepen, die zich in Maaseik bevinden. Luik, 22 mei 1790. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).

- *II/304 Besluit van de Luikse stadsmagistraat om een Te Deum op te dragen ter ere van de overwinning te Hasselt op 27 mei. Luik, 31 mei 1790. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/305 Verklaring van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon waarin het voorstel van de gemeenten Lantremange, Oreya, Grand-Axhe en Bleret om drie ruiters volledig uit te rusten aanvaard en geprezen wordt. Luik, 4-5 juni 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/306 Aankondiging van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon om op 4 augustus 1790 gratis vlees uit te delen aan de nationale troepen. Luik, s.d. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/307 Beslissing van de buitengewone vertegenwoordigers van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon om de algemene ontvanger Degrady 12.000 fJorijnen te laten uitbetalen aan Kempeneers ten behoeve van het nationale leger. Luik, 12 september 1790. Ms., 1790, 1 p.
- *II/308 Beslissing van de buitengewone vertegenwoordigers van de Drie Standen van het Land van Luik om algemene ontvanger Dela tour aan de schatbewaarder van het leger, Desoer, 1.000 ecus te laten uitbetalen voor het kapittel van Tongeren. 18 oktober 1790. Ms., 1790, 1 p.
- *II/309 Overzicht van het geld gekregen van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon. voor het nationale leger, 3 mei - 30 november 1790. Ms., 1790, 7 p.
- II/310 Overzicht van ontvangen en uitgegeven gelden voor het nationale leger, inbegrepen dat wat gegeven werd voor het herstellen van de versterkingen van Hasselt en Tongeren, 3 mei - 3 december 1790. Ms., 1790, 1 p.
- II/311 Benoeming van Jean-Guillaume Nihon tot 2e kapitein bij de 62e Cie van het 3e regiment van de Nationale Garde van Luik. Luik, 19 december 1790. Gedrukt en ms., 1 p.

I.- Luikse Revolutie - Economie

- *II/312 Besluit van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon betreffende het graantekort (verbod uitvoer en stoken van brandewijn). Luik, 10 september 1789. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/313 Verklaring van de Luikse magistraat waarbij de bevolking gerustgesteld wordt betreffende het besluit van volkstelling, het schatten van de huurwaarde der huizen en de belastingen. Luik, 1 oktober 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).

- *II/314 Besluit van de Luikse magistraat betreffende de kolenbelastingen. Luik, 6 oktober 1789. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F).
- *II/315 Besluit van de Luikse stadsmagistraat betreffende de manler waarop de volkstelling zal gebeuren. Luik, 24 maart 1790. Gedrukt, Luik bij weduwe S. Bourguignon, 1 p. (F) (2 ex.).
- *II/316 Besluit van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon waarbij een tribunaal wordt ingericht voor misdadigers, die graan stelen of het bij de boeren afpersen. Luik, 3 mei 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/317 Besluit van de Drie Standen van het Land van Luik en van het graafschap Loon tot straffen van degenen, die het graan uitvoeren en hierdoor onlusten op het platte land, en vooral in de streek van Condroz, uitgelokt hebben. Luik, 16-17 mei 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/318 Verklaring van de Derde Stand van het Land van Luik en van het graafschap Loon betreffende de organisatie van de volkstelling. Luik, 3 juli 1790. Gedrukt, Luik bij Bollen, 1 p. (F).
- *II/319 Overzicht van de inkomsten en uitgaven van Verviers tussen 18 augustus 1789 en 12 januari 1791. Verviers, 30 augustus 1791. Gedrukt, s.l., 20 p. (F).
- *II/319bis Nota bestemd voor de ontvangers om misbruiken te voorkomen. S.d. Ms., 1 p.

J.- Restauratie

- *II/320 Dienstreglement voor de "Gardes Patriciens" bestemd voor de inhuldiging van de teruggekeerde prinsbisschop. Bijgevoegd de opstelling en marsorder. s.d. Ms., 11 p.
- *II/321 Brief van de drie Standen van het Land van Luik en het graafschap Loon aan de prinsbisschop de Hoensbroeck, waarin zij verklaren dat het lot van het Land van Luik in handen ligt van keizer Leopold II. Luik, 1 januari 1791. Gedrukt, Luik bij J.J Tutot, 3 p. (F).
- *II/322 Ordonnantie van prinsbisschop F.A. de Méan waarbij het regime van voor 27 november 1792 (Franse inval) opnieuw ingesteld wordt. Luik, 9 maart 1793. Gedrukt, Luik bij S. Dauvrain, 1 p. (F).
- *II/323 Overzicht van de inkomsten en uitgaven van de stad Luik voor 1791 en 1792, door ridder d'Othee de Limont, substituut-ontvanger, graaf Pierre Ch. F. A. de Mean de Beurieux, medeburgemeester-regent en baron Hyl. de Villenfagne, burgemeester-regent, op 8 juni 1793 bij het Luikse stadsbestuur ingediend. Gedrukt, Luik bij H. Dessain, 1793, 32 p. (F).

- *II/324 Overzicht van de inkomsten en uitgaven van de stad Luik voor 1792 en 1793, door ridder d'Othee de Limont, substituut-ontvanger, Guibert H.N. de Melotte-Nizet, burgemeester-regent, en Joseph H.L.M. d'Othee d'Harduemont, burgemeester-regent, op 20 januari 1794- bij Luiks stadsbestuur ingediend. Gedrukt, Luik bij H. Dessain, 1794, 17 p. (F).

K.- Varia

- II/325 Aankomst en vertrekuren van de keizerlijke post in Luik. s.d.
Gedrukt, Luik bij Everard Kints, 1 p. (F).
- II/326 Stamboom van de Luikse prinsbisschop Cesar-Constantin-François de Hoensbroeck, prinsbisschop van 1784 tot 1792. Ms., s.d. (19e eeuw), 1 blad.
- II/327 Huwelijkscontract tussen Caroline de Hoensbroeck, dochter van François-Antoine de Hoensbroeck (broer van de Luikse prinsbisschop) met graaf Victor-Amédée de la Tour, markies van Cordon, en generaal-majoor in dienst van de koning van Sardinie. 3 augustus 1785. Ms., 1785, 7 p.
- II/328 Huwelijksattest van Caroline de Hoensbroeck met graaf Victor-Amédée de la Tour. 4 augustus 1785. Ms., 1785, 2 p.
- II/329 Attest van kerkelijk huwelijk tussen Caroline de Hoensbroeck met graaf François-Theodore du Faur (?). Padua, 8 juli 1806. Ms., 1806, 1 p.
- II/330 Attest van het gemeentebestuur van Turijn dat Caroline de Hoensbroeck aldaar sinds 1787 verblijft. Turijn, 20 september 1806. Ms., 1806, 2 p.
- II/331 Brief van het staatssecretariaat aan het mmlstene van Binnenlandse Zaken van het koninkrijk Sardinie, waarin sprake van een pensioen dat Caroline de Hoensbroeck kreeg als weduwe van graaf de la Tour. Turijn, 30 augustus 1815. Ms., 1815, 2 p.

L.- Aanvulling

- II/332 Proclamatie van het "Comité des Belges et Liégeois Réunis" waarin zij laten weten dat zij in het oude prinsbisdom Luik een aantal administratieve diensten beheren. Givet, 24 augustus 1792. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

III.- EINDE OOSTENRIJKS REGIME - BRABANTSE REVOLUTIE - RESTAURATIE

De hier geïnventariseerde stukken, hoofdzakelijk drukwerk, betreffen voornamelijk de periode tussen 1787 en 1791.

Voor de jaren 1787-1789 hebben we getracht het drukwerk (edicten, ordonnanties, verweerschriften) bijeen te brengen bij bepaalde aspecten van de hervormingspolitiek van keizer Jozef II.

Signaleren wij, wat de Brabantse Revolutie aangaat, een interessante bundel briefwisseling van het Souverein Congres betreffende de onderhandelingen in Reichenbach en het zoeken naar buitenlandse steun. Tussen het aanwezige drukwerk vermelden we een belangrijke verzameling lieder en een grote collectie aanplakbrieven betreffende Mechelen.

Tenslotte vestigen we er de aandacht op, dat nog enkele stukken over de laatste jaren van het Oostenrijks regime en de Brabantse Revolutie te vinden zijn in het archieffonds "Oostenrijkse Periode" (inventaris nr.11).

A.- Hervormingen op godsdienstig vlak - Universiteit van Leuven

- III/1 Edict van keizer Jozef II betreffende de overdracht van de kerkelijke goederen. 4 januari 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 14 p. (N) (2ex.).
- III/2 Idem. (F).
- III/3 Ordonnantie van keizer Jozef II betreffende het tellen van de bezittingen van de godvruchtige, seculiere ins telling en. 20 januari 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 7 p. (N).
- III/4 Idem. (F).
- III/5 Brief van Jozef II aan graaf de Murray, bevelhebber der troepen en gouverneur a.i., waarin de keizer hem opdracht geeft, gezien de gewijzigde houding der Staten, er voor te zorgen dat alles betreffende de Universiteit van Leuven, het Seminarie Generaal en de kloosters teruggebracht wordt zoals het was op 1 april 1787. Wenen, 16 augustus 1787. Gedrukt, s.l., 4 p. (F).
- III/6 Publicatie van een decreet van de Souvereine Raad van Brabant i.v.m. de opheffing van enkele kloosters. 25 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (N) (2 ex.).
- III/7 Idem. (F) (2 ex.).
- III/8 Bekendmaking van de aartshertogen Maria-Christina en Albert van Saksen-Teschen betreffende de aanstellingen in de kloosters en de algemene organisatie van het land. Brussel, 28 mei 1787. Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/9 Schrijven van de Staten van Brabant aan de aartshertogen Maria-Christina en Albert van Saksen-Teschen betreffende de universiteit van Leuven. Brussel, 5 juni 1787. Gedrukt, s.l., 5 p. (F) (2 ex.).
- III/10 Bekendmaking van de aartshertogen Maria-Christina en Albert van Saksen-Teschen betreffende de onlusten te Leuven en de Universiteit aldaar. Brussel, 28 juni 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F).
- III/11 Bekendmaking van de aartshertogen Maria-Christina en Albert van Saksen-Teschen betreffende de benoemingen in kloosters en abdijen, de heropricting van opgeheven kloosters e.d. Brussel, 2 juli 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F) (2 ex.).
- III/12 Vertoog van de Staten van Brabant bij de keizer betreffende de hervormingen op religieus vlak. Brussel, 8 oktober 1787. Gedrukt, s.l., 4 p. (F) (2 ex.).
- III/13 Staten van Brabant aan de gouverneur-generaal betreffende een vertoog van de aartsbisschop van Mechelen, Mgr. Franckenberg, en van de bisschop van Antwerpen, Mgr. de Nelis, betreffende de godsdienstpolitiek van Jozef II. Brussel, 22 oktober 1787. Gedrukt, s.l., 3 p. (F) (2 ex.).

III/14 Edict van Jozef II betreffende de seminaries en de aldaar aangeleerde stof. 14 augustus 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (N).

B.- Oprichting van intendances

III/15 Edict van Jozef II betreffende de inrichtingen van Kreitsintendances. 12 maart 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).

III/16 Idem. (F) (2 ex.).

III/17 Verbod door de Staten van Brabant opgelegd aan haar rentmeesters om de ordonnanties of rekvisities van de intendances op te volgen, indien deze strijdig zijn met de geldende landswetten. Brussel, 25 april 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

III/18 Verklaring van Jozef II over de interpretatie van het edict van 12 maart 1787 op de inrichting van intendances. 30 april 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).

III/19 Verklaring van Jozef II betreffende de afschaffing van de intendances. 28 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 1 p. (N).

III/20 Idem. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F) (2 ex.).

III/21 Idem, met bepaling betreffende het uithangen in het hertogdom Luxemburg en het graafschap Chiny, 4 juni 1787. Gedrukt, Luxemburg bij wed. J.B. Kleber, 2 p. (F).

III/22 Idem (D).

III/23 Aanduiding van de intendancecommissarissen van de Kreits Brussel met aanduiding over de grootte van elk district. S.d. (1787). Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

c.- Justitie

III/24 Diploma van Jozef II betreffende de ins telling van nieuwe rechtbanken in de Zuidelijke Nederlanden. 1 januari 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (F).

III/25 Edict van Jozef II betreffende de hervorming van de justitie in de Zuidelijke Nederlanden. 3 april 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 20 p. (N).

III/26 Idem. (F).

III/27 Edict van Jozef II betreffende een reglement voor zaken en processen welke op 1 mei 1787 nog hangende zijn bij de drie rechtbanken. 10 april 1787. Gedrukt, Brussel bij Matt. Lemaire, 8 p. (F).

III/28 Idem. (F).

III/29 Voorlopig reglement betreffende de gerechtelijke taksen. 10 april 1787; Gedrukt, Brussel bij Lemaire, 12 p. (F)

- III/30 Ordonnantie van Jozef II betreffende de oprichting van de rechtbanken van eerste instantie in de provincies Brabant en Mechelen. 20 april 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/31 Idem. (F).
- III/32 Publicatie van een decreet van de Souvereine Raad van Brabant waarbij de oprichting van nieuwe tribunalen van eerste instantie als tegenstrijdig met de landelijke wetten bestempeld wordt. Brussel, 8 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (N-F) (4 ex.).
- III/33 Ordonnantie van Jozef II over het uitstellen van de oprichting van nieuwe rechtbanken in de provincies Vlaanderen, Namen, Doornik en het Doornikse, Gelderland en Mechelen. 14 mei
- III/34 Verklaring van Jozef II betreffende de opschorting van het nieuw reglement voor de burgerlijke procedure bij de rechtbanken. 28 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 1 p. (N) (2 ex.).
- III/35 Idem. (F) (2 ex.).
- III/36 Brief van de magistratuur van Nijvel aan de Staten van Brabant betreffende de rechtbank van eerste instantie. 2 juni 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/37 Ordonnantie van Jozef II betreffende het uitstellen van de oprichting van nieuwe rechtbanken in de provincie Luxemburg. 20 juni 1787. Gedrukt, Luxemburg bij weduwe J.B. Kleber, 2 p. (F).
- III/38 Verklaring van Jozef II met verbod voor pensionarissen, secretarissen of griffiers van de Staten om op te treden als advocaat of agent voor privé-personen of instellingen. 13 december 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).
- III/39 Overzicht van edicten, reglementen en instructies betreffende de hervorming van de rechtspraak, die gedrukt werden of nog te drukken zijn. s.d. (1787). Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/40 Bekendmaking betreffende de procedure in de rechtspraak. s.d. (1787). Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (N).
- III/41 Aankondiging van Jozef II betreffende de hangende rechtszaken. s.d. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/42 Aankondiging betreffende het inschrijven van advocaten en procureurs. s.d. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (N-F).

- III/43 Aankondiging van Jozef II betreffende de rechtbanken van eerste instantie. S.d. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (N-F).

D.- Blijde Inkomst - Collaterale Raden - Privileges

- III/44 Jozef II betreffende ter vervanging van Diploma van Nederlanden januari 1787. Gedrukt, Brussel bij een nieuwe regeringsvorm in de de Drie Collaterale Raden. 1 Pauwels, 4 p. (F) .
- III/4-5 Publicatie van een schrijven van de Staten van Brabant aan de aartshertogen Maria-Christina en Albert waarin zij vragen maatregelen te treffen tegen de inbreuken op de Blijde Inkomst en andere privileges, ten einde de rust en kalmte terug te brengen. 26 mei 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/46 Publicatie van een schrijven van de gildemeesters van Brussel, met volmacht van de Derde Stand van Antwerpen en de Derde en Vier de Stand van Leuven, aan de Staten van Brabant betrefende de aanhouding van de Brusselse handelaar De Hondt en het overtreden van de privileges door Jozef II. 26 mei 1787.
De Hondt was in mei 1787 aangehouden op beschuldiging van fraude bij leveringen aan het oostenrijkse leger. Hij was overgebracht naar Wenen om geoordeeld te worden, hetgeen volledig in strijd was met de Blijde Inkomst. De zaak maakte zo'n ophef, dat de keizer De Hondt terug deed voeren en zich genoopt zag zich te verdedigen met de melding dat De Hondt naar Wenen was overgebracht om geconfronteerd te worden met zijn aanklagers en niet om geoordeeld te worden (1). Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/47 Bekendmaking van de aartshertogen Maria-Christina en Albert betreffende de vrijlating van De Hondt. 28 mei 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/4-8 Schrijven van de Staten van Brabant aan de aartshertogen Maria-Christina en Albert waarin gevraagd wordt bepaalde maatregelen, die indruisen tegen de Blijde Inkomst in te trekken en een aantal personen uit de Raad te verwijderen. 30 mei 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/4-9 Publicatie van het positief antwoord van de aartshertogen op het schrijven van de Staten van Brabant van 30 mei 1787. (zie III/48). 30 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F) (5 ex.).
- III/50 Idem. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Van der Elst, 1 p. (F).
- III/51 Publicatie van een schrijven van de Staten van Brabant aan de aartshertogen met betuiging van loyaleiteit. 31 mei 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F) (2 ex.).

(1) Zie hierover : A. HENNE en A. WAUTERS, Histoire de la ville de Bruxelles. D1. II, Brussel, 1969, p. 286-288.

- III/52 Bekendmaking van de Murray betreffende het intrekken van een aantal ordonnanties, die indruisen tegen de Blijde Inkomst en andere privileges. 11 september 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F) (3 ex.).
- III/53 Bekendmaking van de Murray betreffende de opheffing van een aantal maatregelen en de eerbiediging van de Blijde Inkomst. 21 september 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/54 Idem. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F).
- III/55 Rondschrijven van de Staten van Brabant met bericht dat de wetten terug in overeenstemming zullen zijn met de Blijde Inkomst. 22 september 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/56 Ordonnantie van Jozef II betreffende het intrekken van de privileges van Brabant, de Blijde Inkomst inbegrepen. 18 juni 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/57 Ordonnantie van Jozef II waarin hij zijn besluit van 18 juni 1789 (zie III/56) intrekt. 21 november 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (N).
- III/58 Verklaring van Jozef II betreffende zijn ordonnantie van 21 november 1789 (zie III/57). Gedrukt, Mechelen bij P.J. Hanicq, 3 p. (F).

E.- Economie

- III/59 Edict van Jozef II betreffende de ambachten, gilden, corporaties ambtenaren en arbeiders in dienst van de scheepvaart of koophandel. 17 maart 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/60 Verklaring van Jozef II betreffende het verbod om vlas, hennep en garen uit te voeren. 12 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 2 p. (N).
- III/61 Idem. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (F) (2 ex.).
- III/62 Edict van Jozef II betreffende de ambachten na de intrekking van het edict van 17 maart 1787 (zie III/59). 29 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 3 p. (N).
- III/63 Idem. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (F) (2 ex.).
- III/64 Ordonnantie van de Staten van Brabant betreffende het innen van belastingen op bier, wijn, meel en vlees. 30 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (N-F) (2 ex.).
- III/65 Verklaring van Jozef II betreffende de in- en uitvoer van boter. 3 augustus 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).

- III/66 Bekendmaking van de Murray betreffende de belastingen. 31 augustus 1787. Antwoord van de Staten van Brabant. 1 september 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (N).
- III/67 Verklaring van Jozef II over bepaalde valse geruchten over niet betalen van taksen in het Land van Aalst. 11 november 1788. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/68 Ordonnantie van Jozef II betreffende het betalen van accijnzen, renten e.d. aan de ontvanger van de domeinen. 16 maart 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (N).
- III/69 Verklaring van Jozef II betreffende het uitvoeren van graan, meel en andere levensmiddelen. 18 maart 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).
- III/70 Edict van Jozef II betreffende de genomen maatregelen om de uitvoer van graan en meel te verhinderen. 4 april 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 9 p. (F).
- III/71 Aankondiging van gouverneur-generaal Trauttmansdorff betreffende de graanduurte. 2 juni 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).

F.- Militaria

- III/72 Ordonnantie van Karel van Lorreinen betreffende de voeding en de tucht van de Oostenrijkse troepen, die in de Nederlanden verbleven en voor de komende win ter ontbonden werden. 1 november 1746. Gedrukt, s.l., 6 p. (F).
- III/73 Samenstelling ("Rangierungsliste") van de compagnie. van kolonel Schogre van het infanterieregiment de Murray. Ms., s.d. (ca. 1776-1780), 2 p.
- III/74 Uitvaardiging van Jozef II betreffende het desgevallend lichten van rekruten om de nationale regimenten van de Nederlanden aan te vullen. 17 november 1784. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/75 Verklaring van Jozef II betreffende de deserteurs. 27 december 1784. Gedrukt, Brussel bij A. D'Ours, 1 p. (F).
- III/76 Instructie uitgevaardigd door de Staten van Brabant in opdracht van de gouverneur-generaal betreffende de logementen en de leveringen aan Oostenrijkse militairen. 19 februari 1785. Gedrukt, s.l., 6 p. (N-F).
- III/77 Verklaring van Jozef II waarbij verboden wordt aan de onderofficieren en soldaten delen van hun uniform te verkopen. De bevolking mag evenmin dergelijke stukken kopen. 24 maart 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (F).
- III/78 Declaratie van Jozef II waarin hij verklaart dat aile geruchten betreffende een conscriptie en speciale taksen uit de lucht gegrepen zijn. 24 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 1 p. (N).

- III/79 Idem. Gedruk, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F) (2 ex.).
- III/80 Idem. Gedrukt, Luxemburg bij weduwe J.B. Kleber, 1 p. (F).
- III/81 Idem. (D).
- III/82 Bekendmaking van de Murray betreffende de ongerustheid over de troepenbewegingen. 7 augustus 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N) (2 ex.).
- III/83 Tarief van hetgeen betaald zal worden voor het logeren van Oostenrijkse officieren en militairen. s.d. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

G.- Reacties en verzet tegen de hervormingen

- III/84 Antwoord van Jozef II aan de Staten van Brabant op hun verzoeken van 22 juni 1787 betreffende de hervormingen. 3 juli 1787. Gedrukt, s.l., 2 p. (3 ex.).
- III/85 Bekendmaking van de aartshertogen Maria-Christina en Albert betreffende het zenden van gezanten naar Wenen. 6 juli 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F) (4 ex.).
- III/86 Verklaring van de Staten van Vlaanderen bij de aartshertogen, waarin verklaard wordt dat de hervormingen op gebied van justitie, godsdienst en administratie meer kwaad dan goed zullen doen. 8 juli 1787. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/87 Verklaring van de aartshertogen betreffende de goedwillendheid van Jozef II. 14 juli 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/88 Verklaring van de aartshertogen betreffende de onrust in de Zuidelijke Nederlanden. 18 juli 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/89-90 Relas van het onderhoud van de gezanten van de Staten van Brabant in Wenen met de keizer. Wenen, 12-16 augustus 1787 en 17 en 18 augustus 1787. Gedrukt, Brussel bij Collaer & Le Francq, 3 p. (F).
- III/91 Schrijven van de gezanten van de Staten van Vlaanderen in Wenen aan de Staten van Vlaanderen. Wenen, 22 augustus 1787: keizer is geneigd de hervormingen af te schaffen. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/92 Memorie van de Staten van Brabant aan de gouverneur-generaal waarin uiting gegeven wordt aan de ontgoocheling over de houding van de keizer. s.d. (27 augustus 1787). Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F) (3 ex.).
- III/93 Verklaring van Jozef II betreffende de politie en de ordehandhaving. 28 augustus 1787. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 2 p. (N) (2 ex.).

- III/94 Idem. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (F).
- III/95 Open brief van de hoofden van de Antwerpse burgerij en de kwartiermeesters betreffende de voorwaarden, die de keizer stelde op 16 augustus 1787 om een aantal maatregelen in te trekken. Antwerpen, 29 augustus 1787.
De voorwaarden, die vervuld moesten zijn, vooraleer de keizer concessies deed, waren o.a.: betaling van de subsidies, ontbinding van de vrijwilligerscompagnies, erkenning van het Seminarie Generaal, definitieve sluiting van een aantal kloosters (1). Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/96 Bekendmaking van de Murray betreffende de moeilijkheden bij de nieuwe bepalingen van de keizer. 1 september 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (F).
- III/97 Protest van de hoofden van de Antwerpse burgerij en van de kwartiermeesters tegen de voorwaarden gesteld door de keizer in de de pêche van 16 augustus 1787 (zie III/95). Antwerpen, 3 september 1787. . Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/97 bis Gedenktvan les syndics de la Nation, aan Adj Feigneaux om hen te danken. Brussel 01.10.1787. Gedrukt Brussel, 2 p. (F)
- III/98 Rondschrijven van de Staten van Brabant met publicatie van hun brief aan de Souvereine Raad van Brabant met dank aan hun steun in de strijd ter vrijwaring van de privileges. 3 december 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/99 Memorie van de kasselrij van Oudenaarde, overhandigd door J. Raepsaet aan de Staten van Vlaanderen betreffende de onwettigheid van drie decreten van Trauttmansdorff. 11 december 1787. Gedrukt, s.l., 6 p. (F).
- III/100 Suppliek van de Staten van Vlaanderen aan Jozef II hem vragend de hervormingen in te trekken. s.d. (1787). Gedrukt, s.l., 8 p. (F).
- III/101 "Bemerkingen op den Brief van syne Majesteyt gedateerd den 3 July 1787 gevolgd op de vertooningen wegens die zeer Eerbiedwaardige en Edele Heere Staeten van Brabant aen zyne voors. Majesteyt gedaen den 22 Juny lestleden": men moet niet te snel toegeven aan de keizer en zeker geen gezanten van de Staten naar Wenen zenden. s.d. (1787).
Gedrukt, s.l. ("Uyt de Patriotieksche Drukkereye"), 16 p. (N).
- III/102 Aankondiging van Jozef II waarin een beloning uitgeschreven wordt aan iedereen, die de auteurs van opstandige geschriften aanbrengt. 14 juli 1789.
Gedrukt, Brussel bij Em. Fion, 2 p. (F).

(1) Zie ook : Th. JUSTE, Histoire du règne de l'empereur Joseph II et de la révolution belge de 1790.
DI. 1, Brussel, 1845, p. 144-145.

- III/103 Pamflet van "Pro Aris et Focis", waarin de bevolking opgeroepen wordt zich voor te bereiden op een omwenteling en waarin instructies gegeven worden voor straatgevechten. 14 augustus 1789. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/ 104 Declaratie van keizer Jozef II betreffende het verspreiden van valse, onrustmakende berichten. 1 september 1789. Gedrukt, s.l., 2 p. (N).
- III/105 (Hollands) correspondentieregister betreffende vluchtelingen en deserteurs uit de Zuidelijke Nederlanden, die zich bevinden in Breda en omgeving. 26 september - 26 oktober 1789. Ms., 12 p.
- III/106 Ordonnantie van Jozef II met verbod zich te begeven bij de patriotten in het buitenland en met aansporing tot aanhouding van ronselaars voor het patriottenleger. 30 september 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (N).
- III/107 Declaratie van Jozef II met uitbreiding van de ordonnantie van 30 september 1789 (zie III/106) op de emigratie naar het patriottenleger en de samenscholingen en samenzweringen tegen de staaL 19 oktober 1789. Gedrukt, Brussel bij B. Le Francq, 11 p. (N) (2 ex.).
- III/108 Idem. Gedrukt, Brussel bij Pauwels (F). (F) (fragment).
- III/109 Verklaring van de gevolmachtigde minister Trauttmansdorff betreffende de dreigende opstand en met verdediging van de politiek van de keizer. 25 november 1789. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (N).
- III/110 "Préalables indispensables entre leurs hautes puissances les Elats et comités de Flandre, d'une part et le plénipotentiaire du ci-devant Souverain, le comte Philippe de Cobenzl, de l'autre": men moet aan Cobenzl alle misdaden laten zien, die door d'Alton in naam van de keizer begaan werden en hem duidelijk maken dat de Staten niet kunnen onderhandelen met zo'n keizer. s.d. Gedrukt, Brussel bij J.J. Jorez fils, 1 p. (F).
- III/111 Aankondiging van de keizer waarin gewaarschuwd wordt dat mensen, die door patrouilles aangehouden worden en trachten te vluchten, beschoten kunnen worden. S.d. Gedrukt, Brussel "Uyt de Koninglycke Druckerye", 1 p. (N) (3 ex.).

H.- Diversen

- III/112 Ordonnantie van keizerin Maria-Theresia betreffende goud- en zilversmeden. 3 november 1772. Gedrukt, Brussel bij A. D'Ours, 3 p. (N).
- III/113 Proclamatie van Jozef II waarin bepaald wordt dat elk rekwest of aanvraag ingediend bij de gouverneur-generaal, voorafgegaan moet zijn door een korte inhoud. 9 april 1787. Gedrukt, Antwerpen bij J. Grange, 1 p. (N) (2 ex.).
- III/114 Declaratie betreffende uithangen van ordonnanties. 28 april 1787. Gedrukt, Antwerpen bij J. Grange, 1 p. (N).

- III/115 Publicatie van een decreet van de Souvereine Raad van Brabant betreffende een tussenkomst van de fiscale dienst. 25 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij H.F. T'Serstevens, 1 p. (N-F) (2 ex.).
- III/116 Verklaring van Jozef II betreffende het verbod lasterschriften te maken, uit te geven of te verkopen. 25 juli 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (N).
- III/117 Besluit van de Grote Raad van Mechelen, op aandringen van de fiscale raadgevers van de keizer, om twee brochures "La Nation Belgique à l'Empereur et Roi, en date du 12 juillet 1787" en "Bemerkingen op den brief van Syne Majesteyt, gedateert den 3 July 1787, gevolgt op de Vertooningen wegens die zeer Eerweerdige en Edele Heere Staeten van Brabant aen syne voorz. Majesteyt, gedaen den 22 July lestleden. Uyt de Patriotieksche Drukkerye MDCCLXXXVII" te verbieden. 19 september 1787. Gedrukt, Mechelen bij P.J. Hanicq, 1 p. (F).
- III/118 (Fotocopie van het) Aanvullend reglement voor de vrijwilligers der vier hoofdgilden in Leuven, 19 oktober 1787. Ms., 7 p. (2 ex.).
- III/119 Edict van Jozef II met verbod lasterende en oproerige geschriften te drukken, uit te geven of op te stellen. 22 november 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (N).
- III/120 Idem (F).
- III/121 Ordonnantie betreffende het verbod van beschimpen van personen in officiële functie. 3 december 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (N).
- III/122 Idem (F).
- III/123 Verklaring van Jozef II betreffende de edicten en ordonnanties die voor 1 april 1787 uitgevaardigd waren. 17 december 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 3 p. (F).
- III/124 Verklaring van Jozef II over de herziening van de ordonnantie van 26 september 1785 betreffende de publicatie van edicten tijdens de zondagse mis. 17 december 1787. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (N).
- III/125 Idem (F).
- III/126 Aanvullende ordonnantie van Jozef II bij deze van 28 september 1768 betreffende de inenting tegen de pokken. 3 januari 1788. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 1 p. (F).
- III/127 Schrijven van J.B. Syben, advocaat, rechter, burgemeester en pensionaris-raadslid van de Staten van Gelderland, aan Trauttmansdorff, Roermond, 8 augustus 1789: herinnert aan zijn goede diensten en vraagt bevordering. Ms., kopie van dezelfde datum, 3 p.
- III/128 Decreet van de Grote Raad van Mechelen, waarin het pamflet "Le Peuple Brabançon" verboden wordt. 31 oktober 1789. Gedrukt, s.l., 2 p. (N-F).

- III/129 Verklaring van Jozef II betreffende een algemene amnestie. 26 november 1789. Gedrukt, Brussel bij B. Le Francq, 2 p. (F).
- III/130 Model te gebruiken bij de telling van de inwoners en het optekenen van hun activiteiten, per Kreits. S.d. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/131 Idem (F).
- III/132-135 Notariële akten (resp. 20 juni, en 1 augustus 1788) in verband met de uitvoering van het testament van jonker Franciscus Josephus Xaverius Stier door notaris J.B. Van Dijck uit Antwerpen en toevoeging van de rekening van de notaris (31 december 1789). Ms., 1788-1789, resp. 7, 6, 4 en 1 p.

I.- Brabantse Revolutie - Interne toestand

- III/136 "Het Volk van Brabant door de stem me van den Geestelyken Staet, ende het derde Ud van de dry Hoofdsteden, gezaementlyk met verscheyde Leden van den Adel". Manifest van Brabant, opgesteld door het Comité van Breda, waarin Jozef II vervallen verklaard wordt van zijn rechten op de Nederlanden en waarin de volkssoevereiniteit beloofd wordt. Hoogstraten, 24 oktober 1789. Gedrukt, s.l., 15 p. (N).
- III/137 Afkondiging van de Drie Standen van de Raad van Brabant betreffende de organisatie en de soevereiniteit van de Raad. 7 januan 1790. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 8 p. (F).
- III/138 "Tractaet van vereeninge, ende oprichtinge van het Souvereyn Congres der Vereenigde Nederlandsche Staeten". Traktaat van 12 artikelen waar in de bevoegdheden en de samenstelling van het Congres behandeld worden. II januari 1790. Gedrukt, Brussel bij P.J. De Haes, 6 p. (N) (3 ex.).
- III/139 Idem. Gedrukt, s.l., li p. (N).
- III/140 Idem. Gedrukt, Brussel bij P.J. De Haes, 6 p. (F).
- III/141 Uittreksel uit de resoluties van de algemene vergadering van de Verenigde Nederlandse Staten betreffende het vergroten van de handel in alle steden. 11 januari 1790. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Van der Elst, 1 p. (F).
- III/142 Ordonnantie van de Staten van Brabant betreffende het verbod graan te verkopen op andere plaatsen dan op de openbare markten. 22 januari 1790. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 2 p. (N).
- III/143 Proclamatie van de Staten van Brabant betreffende een openbare inschrijving ten voordele van de Verenigde Nederlandse Staten. 5 februari 1790. Gedrukt, Brussel bij P.J. De Haes, 3 p. (N) (3 ex.).

- III/144 "Toeschrift voorgedraegen aen de Heeren der Dry Staeten van Brabant hen overleverende den wensch van het Belgisch Volk, voor het behouden van den Gods-dienst en van de Grond-wettige regeering, in hunne vergadering van 17 Sprokkel-maend 1790 door de Heeren van Hamme en Deslondes". s.d. (17 februari 1790). Oproep tegen alle mogelijke vernieuwing. Gedrukt, s.l., 4 p. (N).
- III/145 "Project van provisionele interne organisatie van Vlaenderen gezonden door de Staeten aen hunne principale". 19 februari 1790. Voorstel om de staat en de samenstelling van de raden der volksvertegenwoordigers te reorganiseren. Gedrukt, Gent bij weduwe P. de Goesin en Zoon, 1790, 30 p. (N).
- III/146 Ordonnantie van de Staten van Brabant met intrekking van de plakkaten, edicten en ordonnanties over de godsdienst en de kloosters. 29 maart 1790. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/147 Idem (F).
- III/148 Oproep van het Soeverein Congres om zich niet te laten misleiden door valse geruchten. 6 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/149 Publicatie van twee brieven van het Soeverein Congres en de Staten van Brabant over de openbare rust. 30 mel en 2 juni 1790. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/150 "Openinge der Cavalcade". Vermoedelijk fragment, in het Nederlands, uit "Scène de la Cavalcade. Marche triomphale due aux efforts Courageux des Etats. et du peuple de Brabant représentée par une suite d'animaux et d'emblèmes" (1). 10 juni (1790). Ms., 1790, 4 p.
- III/151 "Organisatie of te bestierings-wyze der Stad Gend". Reglement voor het besturen van Gent op basis van de volkssoevereiniteit. 26 juni 1790. Gedrukt, s.l., 8 p. (N).
- III/152 Publicatie van een schrijven van de vrijwilligers van Vlaenderen aan de leden van het Soeverein Congres, waarm zij hen hun steun betuigen. 8 november 1790. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 2 p. (N).
- III/153 "Categoriek antwoord van N.C ... Vrijwilliger der Stad Loven aen den Keyzer en Koning Leopold over syn Mandest van den 14 October 1790 - Tweeden Druk". Leuven, 8 november 1790. Men moet weigeren het gezag van Leopold 11 te aanvaarden. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 2 p. (N).

(1) Zie hierover: A. HENNE en A. WAUTERS, histoire de la ville de Bruxelles. D1.II, Brussel, 1969, p. 295.

- III/154 Aankondiging van de Staten van Brabant waarin inlichtingen gevraagd worden over diegenen, die lijsten met mensen, die moeten vervolgd worden, laten circuleren. 12 november 1790. Gedrukt, Brussel bij J.J. Jorez, 1 p. (F).
- III/155 Afkondiging van algemene amnestie door Milges, commandant van korps Loudon-Verd (Keulen, 10 mei 1790), en door maarschalk de Bender (Luxemburg, 12 november 1790). Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/156 "Note qui explique les causes et les vues des différens articles qui composent l'édit du Tiers-Etat de Brabant". s.d. (1790). Tekst van het edict en commentaar bij de artikelen. Gedrukt, Brussel bij Lemaire, 15 p. (F).
- III/157 "Les quatres questions au peuple Brabançon, par un ami du gouvernement républicain". s.d. (1790). Men heeft er goed aan gedaan de keizer af te zetten, maar men moet zich hoeden voor de aristocraten en Van der Noot, die door hun nieuwe grondwet de zaak van het volk verraden. Gedrukt, s.l., 7 p. (F).
- III/158 Rapport van de Franse generaal Dumouriez over het politiek systeem van de Verenigde-Nederlandse Staten, met persoonlijke opinie over het belang dat Holland, Pruisen, Oostenrijk, Engeland en Frankrijk hebben bij het al dan niet steunen van de revolutie. s.d. (1790). Ms., kopie van dezelfde datum, 14 p.
- III/159 Voorbereidingsnotities voor het aanbrengen van versieringen in Antwerpen, ter gelegenheid van de intrede van Van der Noot in Antwerpen. s.d. (1790) : Ms., 1790, 8 p.
- III/160 "Lettres sur la révolution Brabançonne". Anoniem geschrift over de gebeurtenissen in de Zuidelijke Nederlanden tot augustus 1790. Ms., s.d., 10 p.
- III/161 Anoniem dagboek, in het Frans opgesteld, met de gebeurtenissen in de Zuidelijke Nederlanden en voornamelijk te Brussel tussen 22 oktober 1789 en 3 december 1791. Ms., 433 p.
- III/162 Kopie van het dagboek van Jeanne-Marie-Josèphe van Beughem, betreffende Brussel. 21 november 1789 - 17 maart 1795. (1). Getypt, 275 p.

(1) J.M.J. van Beughem was de dochter van Pierre-Jean-Joseph van Beughem, advocaat bij de Souvereine Raad van Brabant en secretaris van de Hoge Militaire Raad in de Nederlanden. Haar schoonbroer, ridder Adrien de Selliers, was ambtenaar op de keizerlijke kanselarij van Oorlog en later secretaris op het departement van Oorlog van de Verenigde Nederlandse Staten. Het dagboek, waarvan het origineel zich in het familiearchief van de Selliers de Moranville bevindt, werd gepubliceerd en geannoteerd door R. BOIJEN in Belgisch Tijdschrift voor Militaire Geschiedenis, dl. XXI-8, december 1976, p. 805-827; dl. XXII-1, maart 1977, p. 38-62.

- III/163 Kopie van de processen-verbaal van de beraadslagingen van het patriottisch comité van Veurne, 26 december 1789 - 3 december 1790. Hierbij ook enkele brieven van het comité en een aantal notulen, 29 december 1789 - 2 juli 1791. (1). Getypt, 275 p.
- III/164 Krant: "Nouvelles extraordinaires de divers endroits", nr. XCVI, 30 november 1790. Uitgegeven te Leiden.
- III/165 Overlijdensbericht van Henri-Charles-Nicolas Van der Noot. Gedrukt, 1827.
- III/166 "Fragment généralogique de la branche bâtarde du fameux Henri-Charles Van der Noot, frères et soeurs, sortie de la troisième branche de Guillaume Utensteenweghe dit Van der Noot". Stamboom opgesteld door keizersgezinden. S.d. (1791). Gedrukt, Brussel, 1 p. (F).
- III/167 Niet ingevulde aanbevelingsbrief. S.d. Gedrukt, 5.1., 1 p. (F).

J.- Brabantse Revolutie- Militaria

- III/168 Publicatie van een verklaring van de krijgsraad van het patriottenleger ten voordele van Dierickx over diens houding bij de bevrijding van Gent door de patriotten. 8 december 1789. Gedrukt, Gent bij weduwe P. de Goesin en Zoon, 1 p. (F).
- III/169 Voorwaarden en protocol voor de overgave van het fort van Lillo aan de patriotten met commentaar van de bezettingstroepen. 27 december 1789. Gedrukt, 5.1., 2 p. (F).
- III/170 Overgave van de citadel van Antwerpen: voorwaarden door de patriotten gesteld en antwoord van het Oostenrijks bezettingsleger. 29 januari 1790. Gedrukt, Antwerpen bij J.E. Parys, 4 p. (F).
- III/171 Vrijgeleide uitgereikt door Vander Mersch aan Van Heulen, om zich vanuit Namen naar Brussel te begeven. 3 februari 1790. Ms., 1790, met handtekening en zegel van Van der Mersch.
- III/172 "Provisioneel reglement van oorlog voor het Krygsvolk der Vereenigde Nederlandsche Provinciën". Publicatie van de 44 artikelen van het militair wetboek. 24 maart 1790. Gedrukt, Brussel bij P.J. De Haen, 10 p. (F-N).
- III/173 Publicatie van een brief van generaal Schoenfeldt aan het Soeverein Congres betreffende de overgave van de citadel van Antwerpen, met een inventaris van de daar gevonden wapens en munitie. Antwerpen, 30 maart 1790. Gedrukt, Brussel bij J.L. de Boubers, 6 p. (F).

(1) De originelen van de processen-verbaal bevonden zich in 1967 bij kanunnik De Spot in Veurne. De aanvulling berust bij de familie Bieswal in Veurne. Beide delen werden gecopiëerd door Paul Bieswal.

- III/174 Overzicht van de voedingsmiddelen, die voor het leger uit de magazijnen van Brussel en Leuven naar Namen overgebracht werden tussen 18 december 1789 en 2 april 1790. Brussel, 3 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/175 Overzicht van de uitrusting door het magazijn van Brussel aan het Jeger van Vander Mersch in Namen geleverd sinds 1 Januari 1790. 3 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/176 Benoemingsbrevet van eerste luitenant in het patriottenleger uitgereikt aan Corneille-François Claessens (Claassens). 20 april 1790. Ms., en gedrukt, met zegel van het Congres en handtekening van burggraaf Jean-Baptiste de Patin, voorzitter van het comite van Oorlog en Adrien de Selliers, secretaris.
- III/176bis "Continuation des envois faits à J'armée du général d'artillerie Van der Mersch, 10 avril 1790. Copie d'une Jettre écrite par le Comité civil au département général de la Guerre". Overzicht van betalingen gedaan door het comité aan het leger. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/177 Dagorders voor het garnizoen van Namen, 11 april - 16 mei 1790. Ms., kopies van dezelfde datum, 34 p.
- III/178 Rondschrijven van het Soeverein Congres aan de Staten van Brabant: vijand dreigt de Maas over te steken, daarom moeten nieuwe troepen geronseld worden. Brussel, 30 mei 1790. Gedrukt, Brussel bij P.J. De Haes, 1 p. (F) (2 ex.):
- III/179 Publicatie van een brief van baron E. de Kleist, luitenant-kolonel van het infanterieregiment nr. 5 (Antwerpen), aan generaal Schoenfeldt, Hoes, 10 juni 1790: beschrijving van een schermutseling met de Oostenrijkers. Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/180 Kopie van een brief van de Bayard, kolonel van een regiment lichte dragonders in dienst van het patriottenleger, aan het Soeverein Congres, Londen, 10 juni 1790: in opdracht van de koning van Engeland moeten alle Britse soldaten terug naar Engeland. Bayard heeft ontslag genomen uit het Britse leger en is begonnen met het lichten van een regiment dragonders. Hij geeft verder uitleg hoe hij zijn korps zal encadreren (1).
- III/181 Publicatie van het rondschrijven van het Soeverein Congres aan de Staten van Brabant met bekendmaking van twee besluiten, resp. betreffende het patrouilleren en plaatsen van uitkijkposten op de kerktorens (4 juli 1790) en het oprichten van burgercompagnies in diverse dorpen en steden. Gedrukt, s.l., 12 p. (N).

(1) Het origineel behoorde aan commandant Jacquet, die in de jar en 20 een verhandeling schreef over de Brabantse Revolutie. zie Oostenrijks fonds, nr. 219.

- III/182 "Toestel der opdracht van de Vaderlandsche Gif te voor het Belgisch leger aen de hoogmoogende Heeren Staeten der Vereenigde Provinciën. 29 julii 1790". Overzicht van de stoet en de route, die deze zal nemen doorheen Brussel bij het overhandigen van de giften voor het leger. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/183 Reglement betreffende de kleding en andere uitrusting van het patriottenleger. 9 augustus 1790. Ms., 1790 met handtekening van Adrien de Selliers, 3 p.
- III/184 Publicatie van een uittreksel uit een brief van Rens, kapitein-commandant bij de dragonders, vanuit het kamp van Moniat, 11 september 1790 : beschrijving van een schermutseling met de Oostenrijkers. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/185 Dagrapport van een afdeling ruitery (compagnie De Steedel ?) van het patriottenleger met aanduiding van het aantal manschappen en paarden. 2 oktober 1790. Ms., en gedrukt, 1 p.
- III/186 Mening van generaal Schoenfeldt en Koehler betreffende een mogelijke wapenstilstand, gegeven aan het Soeverein Congres, s.d. (oktober 1790). Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/187 Proclamatie van het Soeverein Congres ten einde 20.000 man te recruter en voor het leger. 10 november 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N-F).
- III/188 Uittreksels uit de resoluties van het Soeverein Congres met het oog op het verderzetten van de strijd. 15 november 1790. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 2 p. (N).
- III/189 Benoemingsbrevet van onderluitenant in het infanterieregiment nr. II (Luik) van het patriottenleger, uitgereikt aan Van Thielen. Brussel, 22 november 1790. Gedrukt en ms., 1790 met handtekening van Visbecque, voorzitter van het Comité van Oorlog, Van der Noot en de Baillet.
- III/190 "Aen alie vrijwillige ende inwoonders der Nederlandsche Provincien", 26 november 1790: Van der Noot verklaart dat de overgave van Namen zonder zijn medeweten en goedkeuring gebeurde en dat er geen sprake kan zijn van een algemene capitulatie. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/191 Staat en samenstelling van de compagnie van kapitein Van den Abeelen op 1 februari 1790 (1). Ms., 1790, 2 p.

(1) Martin-Joseph Van den Abeelen (°Meerhout, 1757) was kapitein in het infanterieregiment nr. 5 (Antwerpen) dat onder bevel van luitenant-kolonel de Tinne stond. Hij overleed op 15 oktober 1790 aan de gevolgen van verwondingen opgelopen in de slag bij Falmagne (22 september 1790).

- III/192 Luitenant-kolonel H. Ph. de Tinne, commandant van het infanterieregiment nr. 5 (Antwerpen), benoemt Corn. Franc. Claessens tot onderluitenant in de compagnie van Van den Abeelen. 10 februari 1790. Ms., 1790 met zegel en handtekening van de Tinne, 1 p.
- III/193 Orderboek van de compagnie van Van den Abeelen. 1790. Ms., 1790, 12 p.
- III/194 Namenlijst van de compagnie van Van den Abeelen, met vermelding van eenieders graad, grootte, geboorte- en woonplaats, beroep, burgerlijke stand, leeftijd en termijn waarvoor hij tekende. November - december 1790. Ms., 1790, 14 p.
- III/195 Idem (ingebonden).
- III/196 Burggraaf Edouard de Walckiers, deken van de gilde van Sint-Sebastiaan en commandant van een Brussels vrijwilligerskorps, maakt bekend dat hij niets gemeen heeft met een zekere Walckiers uit Koekelberg, die troepen ronselt. S.d. (1790 ?). Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/197 "Edelmoedige en dappere vaderlandsche jeugd". Oproep van het Soeverein Congres tot de bevolking om door vrijwillige giften enkele stukken geschut te kunnen kopen. s.d. (1790). Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/198 "Edelmoedige en dappere vaderlandsche jeugd. 'T is voor het geloof, voor het Vaderland en voor de Vreyheyd dat gy vegten moet". Oproep van het Soeverein Congres, met publicatie van een brief van zekere Joseph Dagobert over het oprukken van de Oostenrijkers. S.d. {/1790}. Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N - brief ook in het F).
- III/199 "Nieu-maeren rakende de oorlogs-mannen van den koning van Pruysen". Plakbrief met enkele nieuwtjes over het oprukken van Pruisen tegen de Oostenrijkers. s.d. (1790). Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/200 Niet ingevulde vrijgeleide voor een lid van het patriottenleger, uitgereikt door de commandant van Leuven. s.d. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/201 "Bulletin officiel de l'armée de la République. Imprimé par ordre du Congrès", nr. 2 (s.d.). Gedrukt, Brussel bij A. D'Ours, 3 p. (F).
- III/202 Idem, nr. 5 (29 juni 1790).
- III/203 Idem, nr. 6 (6 juli 1790).
- III/204 Idem, nr. 7 (1 1 juli 1790).
- III/205 Idem, nr. 8 (13 juli 1790).
- III/206 Idem, nr. 11 (19 juli 1790).
- III/207 Idem, nr. 20 (4 september 1790).

- III/208 Kopies uit de archieven van de abdij van Tongerlo betreffende het patriottenleger en de vrijwilligerskorpse. 1789-1790.
- III/209 Officiële samenstelling van een infanterieregiment van het leger van de Verenigde Nederlandse Staten, met vermelding van de vergoeding voor elke officier en soldaat. s.d. Ms., (1790), 4 p.
- III/210 Officiële samenstelling van een regiment dragonders van het leger van de Verenigde Nederlandse Staten, met vermelding van de vergoeding voor elke officier en soldaat. s.d. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/211 LINGUET. Ce qu'il faut penser de la permission demandée et accordée pour le passage des troupes autrichiennes sur les terres de France pour entrer dans la Belgique. Doornik, "De l'imprimerie patriotique", 1790, 7 p. Drukwerk, met vooral veel kritiek op de Bouillé, commandant van Metz (1).
- III/212 Overzicht van Oostenrijkse troepen in de Nederlanden, die ontbonden worden. s.d. Ms., (0790-1795), 3 p.

K.- Brabantse Revolutie - Militaria. Specifiek Mechelen

- III/213 Bundel rekeningen, ontvangstbewijzen en overzichten van betalingen gedaan in Mechelen voor troepen van de Verenigde Nederlandse Staten die in Mechelen in depot waren, op doorreis waren of logeerden, en voor soldaten die in het militair hospitaal verbleven en voor hun achtergebleven echtgenoten en kinderen. 1789-1790. Ms., 1789-1790, 212 stukken.
- III/214 Aankondiging voor het lezen van een mis om de goddelijke steun af te smeken over het patriottenleger en de Verenigde Nederlandse Staten. Januari 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/215 Aankondiging van het Mechelse stadsbestuur dat niemand verplicht kan worden leden van het patriottenleger te logeren, indien dezen geen logementsbiljet hebben. 11 januari 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/216 Aankondiging van het stadsbestuur betreffende de nakende capitulatie van de citadel van Antwerpen en waarbij iedereen opgeroepen wordt te verhinderen dat alsnog een Oostenrijks korps de citadel zou bevrijden. 19 maart 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/217 Rondschrijven van de Gedeputeerde Staten van Mechelen betreffende de vrijwillige giften voor het patriottenleger. 17 mei 1790. Gedrukt (met aanspreektitel, datum en handtekening in ms.), s.l., 2p. (N).

(1) Over Simon-Nicolas-Henri LINGUET, zie: Th. JUSTE, Histoire du règne de l'empereur Joseph II et de la révolution belge de 1790. Dl. III, Brussel, 1846, p. 164-165.

- III/218 Ordonnantie van de stadsmagistratuur met verbod kledij, uitrusting of wapens af te kopen van onderofficieren en soldaten van het patriottenleger. 5 augustus 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/219 Rekwest van de Vrijwilligers van Mechelen. De twee compagnies, teruggekeerd uit de strijd, vragen op welke wijze ze weer samengesteld kunnen worden. Verder wordt geïnformeerd naar het toekennen van invaliditeitspensioenen en het benoemen van nieuwe officieren. In het tweede rekwest van dezelfde datum vragen zij opnieuw geïncorporeerd te worden in bestaande eenheden. Telkens is er de commentaar van het Soeverein Congres en de handtekening van Van der Noot. 19 augustus 1790. Ms., 1790, 5 p.
- III/220 Oproep van het stadsbestuur om zich aan te sluiten bij een vrijwilligerscompagnie. 31 augustus 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/221 Publicatie van de uitspraak van de Krijgsraad naar aanleiding van een vechtpartij tussen kanonniërs en dragonders van het regiment nr. 1. Brussel, 6 september 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (F).
- III/222 Bericht van het Soeverein Congres aan de Staten van Mechelen: de nederlaag van het patriottenleger is in de eerste plaats te wijten aan onervarenheid. De bevolking zal nochtans verder strijden. Brussel, 26 september 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/223 Aankondiging van het lezen van een lijkmis op 13 oktober 1790 . voor de gesneuvelde patriotten. Oktober 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/224 Aankondiging van het lezen van een lijkmis op 22 oktober 1790 voor de gesneuvelde patriotten. Oktober 1790. Gedrukt, Mechelen bij P.J. Hanicq, 1 p. (N).
- III/225 Aankondiging van de Mechelse stadsmagistratuur waarbij de militairen, die deserteerden, opgeroepen worden om zich te melden bij kolonel Milius. In het andere geval zullen zij door de krijgsvraad geoordeeld worden. 30 november 1790; Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/226 Bericht van het stadsbestuur : de stad is gevraagd zich over te geven aan majoor d'Aspre (Loudon- Verd). Tevens wordt een verbod uitgevaardigd om nog patriottische kledij of medailles te dragen. 4 december 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/227 Ordonnantie van het stadsbestuur met het bevel van FeldmarschaII-leutnant Allvintzi om alle wapens in te leveren. 5 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/228 Ordonnantie met dezelfde inhoud. 6 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

III/229 Ordonnantie van het stadsbestuur met verbod keizerlijke troepen te beledigen of te molesteren. 6 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

L.- Brabantse Revolutie - Zaak Vander Mersch

III/230 Kopies uit het Kriegsarchiv - Wenen met uittreksels uit de kanselarij, uit toenmalige rapporten, verslagen en brieven betreffende Vander Mersch, 1778-1790.

III/231 Oproep van de aanhangers van Van der Noot, waarin dezen het "verraad" van Vander Mersch aanklagen. s.d. (1790). Gedrukt, (Antwerpen) bij J.E. Parys, 1 p. (N) (4ex.).

III/232 Schrijven van officieren van het patriottenleger aan de Verenigde Nederlandse Staten waarin zij de afzetting van Vander Mersch betreuren en klagen over de toestand in het leger. 30 maart 1790. (1). Gedrukt, s.l., 8 p. (N).

III/233 Schrijven van de Staten van Vlaanderen aan het Soeverein Congres waarin gevraagd wordt dat Vander Mersch zo snor mogelijk voor een commissie verschijnt, zo niet wordt hij vijand van het vaderland verklaard. 2 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

III/234 Schrijven van de Staten van Vlaanderen aan Vander Mersch (7) waarin deze protesteren tegen de uitlating van de officieren in hun schrijven van 30 maart (zie III/232) dat Vander Mersch door het volk aangesteld werd en slechts door het volk afgezet kan worden. 2 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

III/235 Brief van de afgevaardigden van de Staten van Vlaanderen in het Soeverein Congres aan hun opdrachtgevers en antwoord van "les compatriotes libres" van Vlaanderen, resp. 5 en 12 april 1790. De afgevaardigden geven een overzicht van de gebeurtenissen, vooral vallen zij Vander Mersch en Vonck aan. In het antwoord worden beiden verdedigd. Gedrukt, s.l., 4 p. (F).

III/236 Kopies van een aantal stukken (brieven, beraadslagingen) betreffende de aanhouding, verdediging en veroordeling van Vander Mersch. (2). April 1790.

M.- Brabantse Revolutie - Betrekkingen met het buitenland

III/237 Schrijven van het "Comité van Breda" aan de Staten-Generaal van de Verenigde Provinciën, Hoogstraten, 24 oktober 1789: keizer Jozef II is van zijn rechten in de Nederlanden vervallen verklaard. Aan de Verenigde Provinciën wordt gevraagd de onafhankelijkheid te erkennen. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.

(1) Over dit schrijven, zie Th. JUSTE, o.c., dl. II, Brussel, 1846, p. 124-125.

(2) De originelen behoorden toe aan commandant P. Jacquet (zie III/180).

- III/238 Nota van Van Eupen met overzicht van de artikelen van een geheime conventie tussen Engeland, Pruisen en de Verenigde Provinciën over hun houding tegenover de Zuidelijke Nederlanden. 10 januari 1790. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/239 Brief van Maria-Christina en Albert aan de Staten van Vlaanderen, waarin zij een memorandum van Leopold, als hertog van Toscanië, met betrekking tot diens houding tegenover de Zuidelijke Nederlanden publiceren. Bonn, 2 maart 1790. Gedrukt, s.l., 7 p. (F).
- III/240 Schrijven van Van Leempoel, gezant van het Soeverein Congres in Den Haag, aan Van Eupen, Den Haag, 2 maart 1790: rol van een zekere Nieuport - mogelijk voorstel van Pruisen aan Engeland - over het voorstel tot reorganisatie, uitgebracht door de Staten van Vlaanderen (1). Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/241 Schrijven van Van Leempoel aan Van Eupen, Den Haag, 5 maart 1790: onderhoud met grootpensionaris Van der Spiegel - de Verenigde Provinciën willen ingrijpen, maar dan moet Engeland dat eerst doen - Van Eupen mag Brussel niet onbewaakt laten - Vonckisten moeten gerustgesteld worden met de mededeling dat de Statisten slechts voorlopig de macht hebben - moeilijkheden in de Hollandse koloniën. Ms., kopie van dezelfde datum, 3 p.
- III/242 Schrijven van Van Leempoel aan het Soeverein Congres, Den Haag, 18 juli 1790: Pruisische troepen zijn in het land van Kessel - slechte ontvangst van de gezanten in Wenen - toestand in de rest van Europa. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/243 Schrijven van Van Leempoel aan het Soeverein Congres, Den Haag, 20 juli 1790: onderhandelingen te Schoenwald (nabij Reichenbach) tussen Oostenrijk en Pruisen, resp. vertegenwoordigd door baron de Spielman en de Herzberg (2) - ontevredenheid in de Verenigde Provinciën - geen soldaten van het patriottenleger naar Maastricht zenden met de levensmiddelen. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/244 Rapport van O'Hearn, gezant van de Verenigde Nederlandse Staten in Berlijn, aan Van Eupen, Berlijn, 5 augustus 1790: troepen die oprukken naar Silezië moeten halt houden - Rusland twijfelt of Leopold II zijn in Reichenbach gedane beloften zal houden - bevolking vreest grote oorlog tegen Oostenrijk, Rusland, Polen en Zweden. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/245 Uittreksels uit het register der resoluties van de Staten-Generaal van de Verenigde Provinciën betreffende de onderhandelingen te Schoenwald en Reichenbach, de rol van Van Rheeде, de Hollandse gezant aldaar, met kopieën van diverse verklaringen en brieven. 5 augustus 1790. Ms., kopie van dezelfde datum, 17 p.

(1) Zie III/145

(2) Zie Th. JUSTE, o.c., dl. II, Brussel, 1846, p. 184-185.

- III/246 Schrijven van het Soeverein Congres aan buitenlandse heersers betreffende de onderhandelingen te Reichenbach en het lot van de Verenigde Nederlandse Staten. 6 augustus 1790. Gedrukt, Brussel bij J.J. Jorez, 7 p. (F).
- III/247 Rondschrijven van het Soeverein Congres aan de Staten van Brabant met publicatie van enkele brieven en beslissingen betreffende de aan de gang zijnde internationale besprekingen. 8 augustus 1790. Gedrukt, Brussel bij J.J. Jorez, 4 p. (F).
- III/248 Uittreksels uit het register der resoluties van de Staten-Generaal van de Verenigde Provinciën met de nota van de Buol, gezant van de koning van Hongarije, betreffende de resoluties van Reichenbach en de houding tegenover de Zuidelijke Nederlanden. 20 augustus 1790. Ms., kopie van dezelfde datum, 4 p.
- III/249 Schrijven van Van Leempoel aan het Soeverein Congres, Den Haag, 23 augustus 1790: er is nog geen gezant uit Oostenrijk aangekomen - Rusland schijnt niet te willen bemiddelen - de brief van Van Eupen aan Lord Auckland is zeer goed ontvangen - aartshertogin Maria-Christina gelooft niet, dat de Oostenrijkers de Nederlanden met de wapens zullen terugwinnen - vanuit Luxemburg echter vertrekken optimistische berichten naar Wenen over een mogelijke herovering. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/250 Schrijven van Van Leempoel aan het Soeverein Congres, Den Haag, 26 augustus 1790: men verwacht een nieuwe strijd tussen de prins van Nassau en de koning van Zweden - in de zeeslag van Svenkasund (9 juli 1790) tussen Russen en Zweden zouden de Russen 10.000 man verloren hebben - Turken zouden nederlaag geleden hebben - tegen Russen - Engelse vloot is vertrokken, vermoedelijk naar Spanje - het regiment van Wurms en dat van Esterhazy zouden naar de Nederlanden vertrokken zijn. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/251 Schrijven van de gezanten van de Verenigde Nederlandse Staten in Parijs aan het Soeverein Congres, Parijs, 27 augustus 1790: mogelijke houding van Frankrijk tegenover Oostenrijk en de Zuidelijke Nederlanden. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/252 Schrijven van Vander Straeten-Wallay, de Bousier en O'Hearn, gezanten van de Verenigde Nederlandse Staten in Berlijn, aan het Soeverein Congres, Berlijn, 28 augustus 1790: aankondiging van een brief met de intenties van de koning van Pruisen, aangevuld door eigen opmerkingen. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/253 Schrijven van Gendebien, voorzitter van het Soeverein Congres, en van Van Eupen aan grootpensionaris Van der Spiegel, Brussel, 28 augustus 1790: betreuren het dat de Verenigde Provinciën hen niet willen steunen en vragen de motieven hiervoor. Zij hopen hen van gedachte te do en veranderen. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/254 Project met instructies voor de gezanten van het Soeverein Congres in Holland en England,

getekend Van Eupen, 28 augustus 1790 : vermits beide mogendheden niet geneigd zijn de onafhankelijkheid te steunen, moet ze op het hart gedrukt worden, dat de Verenigde Nederlandse Staten nooit iets zullen doen tegen hun belangen en dat een Oostenrijkse terugkeer een dergelijke ramp over het land zou brengen, dat ook Britten en Hollanders er de kwade gevolgen van zouden ondergaan. Ms., 3 p.

- III/255 Schrijven van Brockhausen, in Pruisische dienst, aan Van Eupen, Wezel, 30 augustus 1790: Pruisen zal niet tegen de Zuidelijke NederJanden ageren en zijn troepen in Silezië houden. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/256 Schrijven van O'Hearn aan het Soeverein Congres, BerJijn, 31 augustus 1790: houding van Pruisen tegenover Oostenrijk en Rusland, dat vrede gesloten heeft met Zweden, en de gevolgen hier van voor de Zuidelijke Nederlanden. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/257 Brief van Herzberg aan het Soeverein Congres, s.d. (augustus-september 1790): antwoord op een brief van 12 augustus - Herzberg is niet tevreden over de vorm ervan en de eenzijdige belichting der feiten - de koning van Pruisen heeft interesse voor de belangen van de Zuidelijke Nederlanden, maar de bewering van Van der Noot, dat de revolutie onder de auspiciën van de koning gebeurde, is vals - er zijn wel beloften gedaan, na de revolutie en niet ervoor - beloften van Reichenbach zullen loyaal toegepast worden. Ms., kopie van dezelfde datum, 4 p.
- III/258 Brief van de gezanten in Parijs aan het Soeverein Congres, Parijs, s.d. (augustus-september 1790): men moet gezanten zenden naar Reichenbach - volgens bepaalde geruchten zijn er Oostenrijkse troepen op weg naar Luxemburg - wat zal Pruisen doen ? - we moeten ons voordoen als "Belgische Zwitsers" - houding van Frankrijk. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/259 Brief van de gezanten in Parijs aan het Soeverein Congres, Parijs, 2 september 1790: overzicht van wat men denkt te doen met de Zuidelijke NederJanden - Frankrijk zal ons steunen - er zijn slechts twee oplossingen: ofwel terug onder Oostenrijks bewind, ofwel onze onafhankelijkheid verkrijgen dank zij de Fransen. Ms., kopie van dezelfde datum, 3 p.
- III/260 Schrijven van de la Saulx de Ste Marie, voorzitter van het Soeverein Congres, en van Van Eupen aan Van Leempoel, Brussel, 5 september 1790 : felicitaties - hij zal steun hebben aan de hertog van Nassau. Ms., 1 p.
- III/261 Uittreksel uit een brief van O'Hearn aan Van Eupen, BerJijn, 7 september 1790: volgens Vander Straeten - Wallay, gezant in Breslau, zouden de Oostenrijkers met man en macht oprukken naar de Nederlanden. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/262 Uittreksel uit een brief van de Pruisische politicus Bisschopswerder aan graaf Raoul de Coney, Berlijn, 13 september 1790: de Pruisische koning is de revolutie zeer toegenegen. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.

- III/263 Uittreksel uit een brief van markies de Rodes, gezant van de Verenigde Nederlandse Staten in Londen, aan het Soeverein Congres, Londen, 17 september 1790: indien het Soeverein Congres niet akkoord zou gaan met de besJissingen, die in Den Haag zullen genomen worden en opnieuw de wapens zouden opnemen, zullen de mogendheden zich hiertegen niet verzetten en neutraal blijven, tenzij het congres de hulp van Frankrijk zou inroepen. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/264 Brief van graaf Charles de Thiennes en baron de Haveskercke, gezanten van de Verenigde Nederlandse Staten in Parijs, aan het Soeverein Congres, Parijs, 17 september 1790: overzicht van de toestand. Ms., kopie van dezelfde datum, 3 p.
- III/265 Rapport van O'Hearn aan het Soeverein Congres, BerJijn, 25 september 1790: graaf de Keller zal de koning van Pruisen vertegenwoordigen op het congres van Den Haag - Oostenrijk zal geen voorstellen doen - onderhoud met de Herzberg - alleen de grote zeemogendhe - den kunnen ons helpen. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/266 Nota van Van Leempoel aan de gezanten op het congres van Den Haag, 25 september 1790: Van Eupen is ziek. Ms., kopie van dezelfde datum door Van Leempoel zelf, 1 p.
- III/267 Nota van de Merode en Raepsaet, gezanten in Den Haag, aan de vertegenwoordigers der mogendheden, s.d. (september 1790): zolang het Soeverein Congres niet op de hoogte is van de plannen der grote mogendheden, kan het zijn poJitiek niet bepalen. Ms., kopie van dezelfde datum, 1 p.
- III/268 Brief van het Soeverein Congres aan de grote mogendheden, s.d. (september 1790): zolang geen echte garanties gegeven zijn, dat de vroegere privileges hersteld zullen worden, kan er geen sprake zijn van een wapenstilstand. Ms., kopie van dezelfde datum, 4 p.
- III/269 Brief van advocaat Van der Stoop, gezant van de Verenigde Nederlandse Staten in Luik, aan het Soeverein Congres, 7 oktober 1790: gans Luik staat als één man achter burgemeester Fabry, die de voorstellen van de commissie van Frankfurt afwees - men moet hieraan een voorbeeld nemen - Oostenrijkse troepen verlaten Limburg, dat zonder slag of stoot in handen van de Verenigde Nederlandse Staten zal vallen. Bijgevoegd zijn 6 bijlagen (1) :
- a) voorstellen voor onderwerping, die de commissie van Frankfurt deed en die afgewezen werden.
 - b) project van een brief van de Staten van Luik aan de Duitse keurvorsten, verzameld in Frankfurt om een nieuwe keizer te kiezen: weerspiegeling van emoties in Luik op de overgavevoorwaarden - vragen steun.
 - c) Bede aan de Kamer van Wetzlar door de Staten van Luik: zelfde inhoud als b)

 (1) Over de gebeurtenissen en feiten in de bijlagen opgenomen zie: A. BORGNET, Histoire de la Révolution Liégeoise de 1789. Dl. 1, Luik, 1865, p. 402-406.

- d) Brief van Fabry, namens de Luikenaren, aan de koning van Pruisen: betreuren het dat de voorwaarden in tegenspraak zijn met gedane beloften - ontevredenheid over de behandeling van de Luikse gezanten in Frankfurt.
 - e) Brief van Fabry, namens de Luikenaren, aan de Hertzberg: vragen steun.
 - f) Persoonlijke brief van Fabry aan de Herzberg: emoties over de gestelde voorwaarden, die in tegenspraak zijn met de gedachten van de koning - vraag van amnestie - de zaak zou behandeld moeten worden in Luik.
- Ms., kopie van dezelfde datum, 16 p.

- III/270 Rapport van de Haveskercke aan het Soeverein Congres, Parijs, 10 oktober 1790 : dreiging vanuit Frankrijk - algemene toestand. Ms., kopie van dezelfde datum, 2 p.
- III/271 Minuut van een brief van Van Leempoel aan de grootmachten, s.d. (27 oktober 1790) : als antwoord op een mondeling antwoord van de grootmachten na de reactie van het congres op een monde linge insinuatie van de mogendheden betreffende een wapenstilstand door het Soeverein Congres aan te vragen (zie III/268) (1). Ms., 3 p.
- III/272 Uittreksel uit de resolutie van het Soeverein Congres, 9 november 1790 : Van Leempoel zal de mogendheden erover inlichten, dat het Soeverein Congres onder bepaalde voorwaarden een stadhouder als bestuurder van het land kan aanvaarden. Ms., met handtekening van Van Eupen en zegel van het Congres, 1 p.
- III/273 Nota van de afgevaardigden van het Soeverein Congres aan de ministers van Engeland, Holland en Pruisen, 16 november 1790 : welke waarborgen zijn er, dat Leopold II zijn beloften zal houden ? Gedrukt, s.l., 4 p.
- III/274 Protest van het Soeverein Congres bij de Drie Mogendheden tegen alles wat in de Zuidelijke Nederlanden gebeurt, zonder dat de mogendheden ingrijpen. Den Haag, 4 december 1790. Ms., met handtekening van graaf de Baillet, De Grave, ridder de Bousier, Vander Stichele, de Maubaus en Van Leempoel, 3 p.
- III/275 Attest, ondertekend door Vanderlinden baron d'Hoogvorst, Jean Dewael en graaf de Baillet, gezanten van de Staten van Brabant, dat Van Leempoel gemachtigd is met de Drie Mogendheden te onderhandelen. Den Haag, 8 januari 1791. Ms., 1 p.
- III/276 Minuten en nota's betreffende de onderhandelingen van Reichenbach met fragmenten van de te gebruiken cijfercode. s.d. (1790). Ms., 10 p.
- III/277 Pamflet met uittreksel uit een brief, gedateerd Den Haag, 25 januari 1790, waarin geïnsinueerd wordt, dat de Drie Mogendheden de onafhankelijkheid van de Verenigde Nederlandse Staten zouden erkennen. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

(1) Zie hierover Th. JUSTE, o.c., dl. III, Brussel, 1846, p. 10-22.

- III/278 "Den Leeuw zal de beiren van Nova-Zembla en ook de Yslandsche beiren leeren dansen". Pamflet waarin een uittreksel uit een brief van de koning aan Leopold betreffende het staken der vijandelijkheden gepubliceerd wordt. s.d. (1790). Gedrukt, Leuven, bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).

N.- Lieder en verzen (1)

- III/279 "Aimons, aimons toujours/ce juste et bienfaisant ministre" ("L'impromptu du coeur", op de wijze van: "La Reine de Golconde"). Gedicht van de Beaunoir, ter gelegenheid van de ontvangst te Brussel van graaf von Metternich op 29 maart 1793, met verheerlijking van het Oostenrijks vorstenhuis. Gedrukt, Brussel bij A.J.D. de Braeckener, 4 p. (F).
- III/280 "A l'aigle il arriva/ce qu'à tout malheureux fortune réserva" ("Le prophète patriote ou voici comme tout arrivera"). Als de keizer ons onze rechten teruggeeft, zal de Gouden Eeuw weer aanbreken. Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/281 "Albert, en ce jour d'allégresse/Comme à te fêter tout s'empresse". Loflied op Albert-Casimir van Saksen- Teschen ter gelegenheid van zijn feest op 7 augustus 1791. Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/282 "Allons Enfants de la Belgique,/Le jour d'honneur est arrivé" (Op de wijze van: "Air des Marseillois" (sic)). Belgen en Oostenrijkers onder Frans II zullen de Fransen weerstaan. Gedrukt, s.l., 2 p.
- III/282bis "Allons Enfants de la Victoire/Voici votre tour arrivé" (Op de wijze: "des Marseillois"). Gezongen ter ere van de. terugkomst der Oostenrijkers op 14 maart 1793. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/283 "A peine al-je régné neuf ans;/Que je vois approcher l'instant" ("Le désespoir et la mort de l'incomparable Joseph Second", op de wijze van: "On doit soixante mille francs"). Spot lied op Jozef II. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/284 "Après les horreurs de la guerre,/Le calme flatte mieux nos coeurs". (Op de wijze van: "Il faut attendre avec patience"). Het door fanatisme geleid Soeverein Congres moet wijken voor de Bender, het wapen in de hand, noodgedwongen gestuurd door Leopold II. Gedrukt, s.l., 2 p.
- III/285 "Auguste successeur d'une Reine adorée./Sur la fidélité d'un Peuple aimant & bon". Opedragen aan Jozef II en de aartshertogen Maria-Christina en Albert, op 31 mei 1787. Gedrukt, Brussel bij T'Serstevens, 1 p. (F).
- III/286 Idem. Gedrukt, Brussel "de l'imprimerie de la ci-devant intendance".

 (1) De meeste liederen betreffen de Brabantse Revolutie, enkele slaan op de Oostenrijkse restauratie en de eerste Franse inval. Ze werden als volgt gecatalogiseerd: a) eerste twee verzen; b) titel; c) wijze waarop ze gezongen werden.

- III/287 "beLga DIU VeXaM perJUri Caesarls EXCors./LangUIDUS aC LUgens InDIgnabUnDUs, InULtUs" ("brUXeLLensLUM VICtorlae appLaUDltUr"). Chronogram, met in elk vers het jaar 1789, ter ere van de patriotten. Gedrukt, s.l., 1 p. (L).
- III/288 "Belges, Christine arrive & son coeur détrompé/De notre vrai bonheur désormais occupé". Vreugdelied bij de aankomst der aartshertogen, 11 juni 1791. Gedrukt, s.l., 4 p. (F).
- III/289 "Carthage dans Annibal eut un chef héroïque/Rome eut dans Fabius un guerrier politique". Loflied op Vander Mersch ter gelegenheid van zijn intrede in Brussel op 25 januari 1789 (sic). Gedrukt, Brussel bij E. Fion, 1 p. (F).
- III/290 "Chantons les Matines des Vonckistes/Tout ce qui s'y fait se fait pour le mieux" (Op de wijze van: "Chantons les Matines de Cythère"). Loflied op de Vonckisten. Gedrukt, s.l., 2 p. (F) : zie 11I/284.
- III/291 "Dans les champs de Bellonne, nos cruels ennemis/Pourront-ils résister aux feux de nos canons". Opedragen door "les servantes belges" aan het patriottenleger. 10 augustus 1790. Gedrukt, s.l. bij J. Vanden Berghen, 1 p. (F).
- III/292 "De la Senne je suis la Nimphe douce et pure/Sur mon front innocent respire la Candeur" ("La Senne au Prince Charles"). Loflied bij het ui troepen van aartshertog Karel tot gouverneur van de Nederlanden. Gedrukt, Brussel bij De Braeckenier, 2 p. (F).
- III/292bis "De nos coeurs la vive allégresse/Cherche à s'exprimer en ce jour" (Op de wijze van: "Vive Henri"). Loflied op Van der Noot. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/293 "Des Etats brabançons consacrons la victoire,/De ses braves soutiens éternisons la gloire". ("Le triomphe de Brabant"). Loflied op de Staten van Brabant en vooral op H. Van der Noot. Gedrukt, Brussel bij M.J.G. Simon, 1 p. (F).
- III/294 "(Le) Dieu de Paix est le Dieu des Armées./Tandis qu'à ses Autels vous calmez son courroux". Vers opgedragen door de vrijwilligers aangesloten bij de gilde der schermers, aan kardinaal Franckenberg op de vooravond van zijn feest, 23 juni 1790. Gedrukt, Brussel bij B. Le Francq, 1 p. (F).
- III/295 "D'indulgence l'on se pique/Pour des brigands, des bourreaux" ("La Trique" op de wijze van: "C'est à boire, à boire, à boire"). Zij die nu nog, na het afkondigen van de amnestie, reageren tegen Leopold II moeten met de knuppel gestraft worden. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/296 "Du peuple qui t'adore & qui te révère/Reçois les voeux & le juste encens". ("Impromptu"). Lied ter ere van Van der Noot door de vrijwilligers van de Sint-Christoffel gilde ter gelegenheid van het aanbrengen van een portret van Van der Noot op het Koningsplein te Brussel. 9 mei 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).

- III/297 "Fêtons l'époque heureuse/Où le Belge enchanté" (Op de wijze van: "Lion Belgique"). Verheerlijking van de patriotten en hun leiders. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/298 "François-Deux notre auguste père/Non ne nous abandonnez pas" ("Imploration des Belges fidèles" op de wijze van: "de la marche Marseilloise"). Onderwerping aan Frans II, van wie men steun verhoopt tegen de dreiging der Franse revolutionairen. Gedrukt, s.l., 3 p. (F).
- III/299 "God almachtig, een, dryvuldig/Zonder eynde en begin" ("Godvruchtige Lof-zangen onder de H. Misse tot gebruyk der vaderlandsche soldaeten der Nederlandsche Vereenigde Staeten"). Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/300 "Grand Vander Mersch, reçois un juste hommage;/Nos citoyens t'adressent tous leurs voeux". Loflied op Vander Mersch bij zijn intrede in Brussel op 1 februari 1791. Gedrukt, Brussel bij E. Flon, 1 p. (F).
- III/301 "Henrico Notio/Claro Immortali". Loflied op Van der Noot. Gedrukt, Brussel bij A. Collaer, 1 p. (L).
- III/302 "Hoe veele zijnder niet die maer uytwendig schynen/Te zyn in 't waer geloof? den Keyzer der Romynten" ("Pater Noster in zeden Rym opgedraegen aen Josephus den Tweeden"). Spotgedicht op de keizer. Gedrukt, s.l., 1+ p. (N).
- III/303 "(Un) hypocrite, un Calottin/Pour Secrétaire une putin" (Op de wijze van: "On doit soixante mille francs"). Spotlied op het Soeverein. Congres en meer speciaal op Van der Noot, Van Eupen en Mad. de Bellem (Jeanne Pinault). Gedrukt, s.l., 2 p. (F): zie III/281+.
- III/304 "Ik heb wat nieuws vernomen/Den blyden dag komt aen" (Op de wijze van: "Lion Belgique"). Met Van der Noot zullen de Oostenrijkers snel verdreven worden. Gedrukt, s.l., 1 p. (N): zie III/283.
- III/305 "Je chante le héros, l'ami du Patriote,/Le soutien de nos droits, la terreur du despote". Loflied op Vander Mersch. Gedrukt, s.l., 2 p. (F).
- III/306 "Josephus II. Keyzer en Koning op syn sterf-bedde. Dicht-stuk, waer in den Oostenrykschen Dwingeland in eene eygene Klagt-reden al stervende verthoont word" .. Spotgedicht. Gedrukt, Lier bij J.H. Le Tellier, 12 p. (N).
- III/307 "Juigd nu vrolyk dapp're Helden/Uwen grooten Vorst ter Eer". ("De Oostenrykschen Zon, verduisterd door een wolk/Straald weer in Nederland, tot steun van Kerk en Volk", op de wijze van: "aria van Figaro"). Loflied op Leopold II. Gedrukt, s.l., 3 p. (N).
- III/308 "Liefste Liese gy zult vraegen,/Hoe wy in t'oorlogs Veld" ("Liedeken, Colin aen Liese"). In de vorm van een brief, een lied van een patriot die brandt van ongeduld om met Van der Noot de Oostenrijkers te verdrijven. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

- III/309 "Mede-Borgers Lovenaeren,/Die den vreden all' bemint" ("Helden-Zang der Vrywillige Lovenaeren, voor 't Lieve Vaderland trekkende ten Stryde uyt Loven den 5 juni 1790 om zig te begeven onder Com mando des noyt volprezen Lt. Colonel Lorangeois, van 't Jaegers-Corps"). Gedrukt, Leuven, bij J.P.G. Michel, 1 p. (N).
- III/310 "La nature infiniment sage/Nous anima des mêmes feux" ("Chanson patriotique"). Loflied op de Franse revolutionairen. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/311 "Neerlandsche Jongheyd, vliegt ten stryd/Betoond nu uw manhaftigheyd" ("Oorlog-lied over het vertrek der kloekmoedige Nederlandsche Boeren naer het leger aengeleyd zynde door den kloekmoedigen held Mynheer Van der Noot" op de wijze van: "On doit soixante mille francs"). Gedrukt, Brussel bij A.J.D. De Braeckenier, 4 p. (N).
- III/312 "Nu siet gy weJ Joseph/Uw Craem dat Ieyt in duygen" (Op de wijze van: "Van den CorporaeJ"). Spotlied op Jozef II en verwijzing naar het patriottenleger dat zal triomferen. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/313 "O gy valsche patriotten/Zyt gy nog zoo verblind" (Op de wijze van: "Il ne faut s'étonner de rien, il n'y a qu'un pas du mal au bien"). Spot lied op Van der Noot en de Bellem door een royalist. Gedrukt, s.l., 3 p. (N).
- III/314 "(L')oiseau de Jupiter & le Roi des forêts/Goûtaient depuis longtemps ,les douceurs de la paix" ("Fable qui n'en est pas une"). Sprookje, in de vorm van een dierenverhaal: de leeuw protesteert dat de arend de rechten van anderen niet eerbiedigt, waarop de arend de slechte wetten weer intrekt en er vrede heerst. Gedrukt, s.l., 4 p. (P).
- III/315 "Organe désiré du plus juste des Rois/Si nous vîmes longtemps le terrible arbitraire". Lied, opgedragen door E. Le Beau aan graaf von Metternich bij diens aankomst in Brussel op 8 juli 1791 en met de verheerlijking van Oostenrijk. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/316 "O toi dont la sagesse et J'intrépidité/Ont su, sans prodiguer le sang de ta Patrie". Lied ter ere van Vander Mersch bij zijn intrede in Brussel op 25 januari 1790. Gedrukt, Brussel bij E. Flon, 1 p. (F).
- III/317 "O toi qui fis sortir l'auguste vérité/De l'erreur ténébreuse & de l'obscurité". Lied ter ere van Van der Noot, opgedragen bij zijn feest op 15 juli 1790. Gedrukt, Brussel bij M.J.G. Simon, 2 p. (F): zie III/293.
- III/318 "O toi vaillant Cobourg ! digne chef des Germains/La victoire en tous lieux couronne de ses mains". Lied ter ere van de officieren en soldaten van de geallieerde legers, die oprukken tegen de Franse revolutionairen. Gedrukt, Brussel bij E. Flon, 3 p. (F).

- III/319 "O vous, Braves Soldats, défendez la Patrie/Aimez uniquement votre Mère chérie". Lied met oproep tot het patriottenleger om het voorbeeld van de Franse revolutionairen te volgen. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/320 "Un peuple sot qui se laissera vendre/Un ministre que l'on vient de jouer" ("Idée du Gouvernement Belgique le 12 juillet 1791 "). Kritiek op de nieuwe regering. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/321 "(T) perykel is weg, den streyd is voorby/Men gaet nu de Lauwers bereyden" ("Liedeken op de zegepralende wederkomste der Patriotten in 't Verloste Vaderland" op de wijze van: "Zyt wakker, zyt wakker kloeke Vader land"). Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N): zie III/309.
- III/322 "Pour leur chère Patrie/Les Belges remontrants" ("Le patriotisme du Pays-Bas". Op de wijze van: "La tendresse"). Loflied op de patriotten en de eenheid van het land. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/323 "Quand on outrage/Nos loix, nos Droits, notre Sort" (Op de wijze van: "Trio de l'Amant Statue"). Brusselaars en Vlamingen komen in opstand omdat hun rechten niet geëerbiedigd worden. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/324 "Quel Dieu propice et généreux/Détournant de nous les orages". Lied ter ere van Van der Noot, opgedragen bij een feest op 31 december 1789. Gedrukt, s.l., 1 p. (F). Zie III/292bis.
- III/325 "Quelle est cette aurore nouvelle/Qui brille sur les Pays-Bas" (Op de wijze van: "Résite-moi, belle Aspasia"). Lied ter ere van de Brusselse vrijwilligers, ter gelegenheid van de gebeurtenissen van 20 september 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/326 "Qui miscet manibusque manus & praelia tentat/Pro patria, summo dignus honore vir est". Loflied op Van der Noot en zijn voorvaderen. Gedrukt, s.l., 1 p. (L).
- III/327 "Roemruchte Helden : edele Telgen !/Gedugte borgers van uw land." ("Aen de Brabantsche volksgezinde". Op de wijze van: "Avec les jeux dans le village"). Lied ter ere van de Vonckisten. Gedrukt, s.l., 2 p. (N).
- III/328 "Si l'espoir vient d'éclorre/S'il bannit notre effroi". (Op de wijze van: "Il pleut, il pleut Bergère"). Lied ter ere van Van der Noot gezongen tijdens een eetmaal gegeven door de vrijwilligers verbonden aan de Grote Gilde der Kruisboogschutters, 7 oktober 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F) (2 ex.).
- III/329 "Si l'on mit Alexandre/Au rang des immortels". ("Expression des sentiments de la compagnie des chasseurs volontaires agrégés au Serment de St. Christophe à Bruxelles". Op de wijze van: "Lion Belgique"). Lied ter ere van Van der Noot, gezongen ter gelegenheid van de inhuldiging van de buste van Van der Noot, 16 mei 1790. Gedrukt, sl., 1 p. (F)

- III/330 "Tiran redouble ta colère/Lance les foudres de la guerre". Loflied op Vander Mersch. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/331 "Tu viens illustrer ce rivage/Brave soutien des Pays-Bas 7". Lied ter ere van Vander Mersch bij zijn intrede in Brussel op 25 januari 1789 (sic). Gedrukt, Brussel bij E. Flon, 1 p. (F): zie III/289.
- III/332 "Vive un aimable Prince/Dont le nom respecté". Lied ter ere van hertog Louis-Englebert d'Arenberg. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/333 "Vivent les héros Brabançons/Faisons leur des fanfares". (Op de wijze van: "Fameux Concile d'Embrun"). Loflied op het patriottenleger na de overwinning te Turnhout. Lof van Van der Noot. Gedrukt, s.l., 8 p. (F).
- III/334 "Vos vertus exigent nos éloges/Notre affranchissement demande notre reconnaissance". Vers opgedragen aan Van der Noot door de 5 gilden van Brussel op 14 juli 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/335 "Wat al vreugden t'alle kanten/Nu men ziet den Vrydoms-Staek" ("Vreugde-gezing op 't verheffen des Vrydoms Staek door de Wyk der Heversche Straet binnen Loven den 24 mey 1790". Op de wijze van: "Staekt nu Nederland uw zugten"). Gedrukt, Leuven bij J.P.G. Michel, 1 p. (N). Zie III/309.
- III/336 "Wat een groote Revolutie/Op zoo eenen korten tyd". ("De vygen moeten swygen". Op de wijze van: "Lison in 't bosch met slaep beladen"). Lied ter ere van Van der Noot terwijl de Vonckisten aangevallen worden. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/337 "Wie had het gedaght/Dat Lammen oom zoo konde missen". ("Saem-Spraek tusschen Lammen, Jan, Gus en Merten liedsgeywys voorgesteld". Op de wijze van: "Dû haû en bas"). Volkslied (tegen de Fransen ?). Ms., 2 p.

O.- Mechelen, 1787 - 1790

- III/338 Decreet betreffende het verbod tot publiceren van de pauselijke bulle "Damnatio et prohibitio libri Germanico idiomate editi cui titulus: "Was ist der Pabst 7". 13 januari 1787. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Vander Elst, 1 p. (F).
- III/339 Verklaring van de stadsmagistraat in opdracht van de gouverneur-generaal betreffende het indienen van schulden en bezi ttingen van ambachten, gilden en corporaties. 10 april 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/340 Rondschrijven van de Staten van Brabant aan de Mechelse stadsmagistraat betreffende de rechtbank van eerste instantie. 14 mei 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

- III/341 Ordonnantie van de Mechelse stadsmagistraat bestemd voor apothekers met de verplichting het medicijn Liguor Anodinus op gelijkvormige wijze te prepareren. 11 juni 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/342 (Onvolledig) schrijven van het kapittel van Mechelen aan de aartshertogen betreffende de privileges van het kapittel. 22 juni 1787. Gedrukt, s.l., 8 p. aanwezig (F).
- III/343 Open brief van het kapittel van Mechelen aan de Staten van Brabant om hen te danken voor hun strijd voor het behoud der privileges. 26 juni 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F) (2 ex.).
- III/344 Ordonnantie van de stadsmagistraat met verbod vreugdeschoten of -vuren af te schieten of aan te steken ter gelegenheid van de terugkeer van de Franckenberg uit Wenen. 24 juli 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/345 Ordonnantie van de Mechelse stadsmagistraat betreffende de boterprijs. 6 augustus 1787. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/346 Aankondiging van de stadsmagistraat met verbod militairen te beledigen of hen waren te verkopen duurder dan normaal. 13 augustus 1787. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/347 Bekendmaking van de Murray betreffende de vrijheden van Mechelen. 22 september 1787. Gedrukt, Mechelen bij P.J. Hanicq, 3 p. (N-F).
- III/348 Ordonnantie van de stadsmagistraat met verbod om na 21 uur nog op straat te komen. 24 september 1787. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/349 . Bekendmaing van de stadsmagistraat dat een Te Deum gezongen zal worden omdat de wetten die indruisen tegen de Mechelse privileges ingetrokken werden. 3 oktober 1787. Gedrukt, Mechelen bij J.F. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/350 Ordonnantie van de stadsmagistraat op verzoek van generaal d'Arberg met verbod krediet te geven aan de militairen. 10 december 1787. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/351 Bekendmaking van de stadsmagistraat betreffende een beloning voor de aanbrengrers van misdadigers. 31 december 1787. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/352 Bekendmaking van de stadsmagistraat met maatregelen te nemen bij verdrinking. 10 november 1788. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/353 Aankondiging van de stadsmagistraat betreffende de openings- en sluitingsuren van de stadspoorten. 31 juli 1789. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/354 Aankondiging van de stadsmagistraat met samenscholingsverbod en instructies betreffende mogelijk alarm. 24 september 1789. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N)

- III/355 Ordonnantie van de stadsmagistraat met verbod om kinderen in het openbaar gevaarlijke spelletjes te laten spelen, evenals een verbod om militairen te beledigen. 9 november 1789. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/356 Verklaring van een aantal personen die nooit kennis hadden van een akte van 16 december 1789 of geraadpleegd werden over de opheffing van de Raad van Mechelen. s.d. Gedrukt; s.l., 1 p.
- III/357 Afkondiging van het revolutionair comité van Mechelen, waarbij samenscholingen en opruiende toespraken verboden worden. 16 december 1789. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/358 Uittreksel uit het register der resoluties van de Staten van Mechelen met oproep tot standvastigheid en eenheid. 31 december 1789. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/359 "Resolutie van het volk uytmaekende de souveryni teyt van Mechelen": pleidooi voor een grotere vertegenwoordiging van het volk en de ambachten in de Staten. s.d. (december 1789). Gedrukt, s.l., 8 p. (N).
- III/360 Aankondiging van de stadsmagistraat met verbod zich te verkleden op de komende vastenavondfeesten. 8 februari 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/361 "Laeste begeerte van het volck van Mechelen": oproep dat de soevereiniteit bij het volk ligt. s.d. (begin 1790). Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/362 Verklaring van de "Breedten Raed" van Mechelen op de "Laeste Begeerte ..." dat de soevereiniteit weidegelyk bij het volk van Mechelen ligt. 27 februari 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/362bis "Requeste aan de Heeren van den Breede Raede van Mechelen" betreffende het opheffen van de Grote Raad van Mechelen en uitgaande van leden van die Raad. s.d. Gedrukt, s.l., 3 p. (N).
- III/363 "Korte Bemerkingen of te Noten dienende tot wederlegging van zekere Requeste dezen Morgend in den Breedten Raede gepresenteert door eenige advocaeten ende procureurs woonende binnen deze Stad Mechelen. 3 meert 1790". De jurisdictie van de Grote Raad van Mechelen is niet opgeheven door de "Heeren van den comité", maar de raad verloor door het vervallen verklaren van de rechten van Jozef II van zelf zjn bevoegdheden. Gedrukt, s.l., 3 p. (N).
- III/364 "Onbestandigheyd van een sfuk voerende voor titel: Korte bemerkingen of te Noten dienende tot weder legging van de Requeste gepresenteert in den Breedten Raede, door eenige Advocaeten en procureurs van den Raede tot Mechelen op 3 meert 1790". S.d. Gedrukt, s.l., 6 p. (N).

- III/365 Ordonnantie van de stadsmagistraat met verbod vuur te stoken in het openbaar, gezien de aanwezigheid van een grote hoeveelheid poeder in de stad. 24 maart 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/366 Ordonnantie betreffende samenscholingen en oproerige toespraken. 8 april 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/367 Besluit van de stadsmagistraat betreffende de interne organisatie van de ambachten en meer speciaal het kiezen van de deken. 21 mei 1790. Gedrukt, s.l., 7 p. (N).
- III/368 Oproep van de stadsmagistraat om zich te verdedigen tegen de vijanden. 29 mei 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/369 Aankondiging van de Mechelse stadsmagistratuur waarbij een premie wordt uitgereikt aan diegene die de auteurs aanbrengt van een lijst met namen en huizen die aangevallen moeten worden. 17 juni 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/370 Ordonnantie van de stadsmagistraat betreffende de openbare orde. 20 juli 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/371 Ordonnantie van de stadsmagistraat n.a.v. een incident over het dragen van wapens. 6 augustus 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/372 Aankondiging van de stadsmagistraat betreffende de rondgang van een processie. 30 augustus 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/373 Ordonnantie van de Staten van Mechelen betreffende het besluit van het Soeverein Congres over het invoeren van nieuwe munten. 16 oktober 1790. Gedrukt, s.l., 6 p. (N).
- III/374 Edict van de Staten van Mechelen betreffende het huwelijk. 16 oktober 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/375 Aankondiging van de Mechelse stadsmagistraat betreffende het zingen van een Te Deum ter gelegenheid van de verjaardag van het afkondigen van het Manifest van Brabant. Tegelijkertijd wordt verboden vuur te maken of te schieten. 22 oktober 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/376 Ordonnantie van de stadsmagistraat met heruitgave van een edict van 16 september 1776 betreffende de vlasbewerking. 18 november 1790. Gedrukt, Mechelen bij P. F. Hanicq, 1 p. (N).
- III/377 Ordonnantie van de Mechelse administratie betreffende het omwisselen van geld. 6 december 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).

- III/378 Bericht van de Mechelse administratie betreffende de omrekening van Duits en Brabants geld. 9 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/379 Aankondiging van de Mechelse administratie betreffende het zingen van een Te Deum ter gelegenheid van de herneming der Zuidelijke Neder landen door Leopold II. 11 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- III/380 Ordonnantie van de stadsmagistraat betreffende het leveren van brandhout en het hakken van bomen. 20 december 1790. Gedrukt, Mechelen bij F.J. Van der Elst, 1 p. (N).
- III/381 Aankondiging van de stadsmagistraat betreffende het wisselen van Duits en Luxemburgs geld. 22 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).

P.- Restauratie - Franse inval

- III/382 Uittreksels uit brieven van de Bender betreffende amnestie voor deserteurs verbonden aan de compagnie van de drossaard van Brabant. 3 en 4 december 1790. Gedrukt, s.l., 1 p. (F).
- III/383 Edict van Leopold II betreffende herroeping van een aantal edicten betreffende de godsdienst. 16 maart 1791. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/384 "D'overtuygde lastering. Zaemenspraek tusschen eenen Oostenrykschen officier en een lit van de societeyt der vrienden van het Gemeen-Best in Brussel 10 juli". Pleidooi voor het oprichten van een algemene volksvergadering naar het voorbeeld van de "Assemblée Nationale" in Frankrijk. 1791. Gedrukt, s.l., 16 p.
- III/385 Vonnis van de Soevereine Raad van Brabant tus sen substituut-procureur-generaal De Leenheer en de Drie Staten van Brabant betreffende de uitoefening van de jurisdictie. 17 oktober 1791. Gedrukt, Brussel bij Pauwels, 4 p. (N).
- III/386 Mededeling van de aartshertogen betreffende de amnestie verleend door Leopold II. 8 januari 1792. Gedrukt, Brussel bij P.F. de Goesin, 3 p.
- III/387 Anoniem schrijven aan Corn. Fr. Claessens, Ath 10 mei 1792: ooggetuigenverslag van een schermutseling tus sen Fransen en Oostenrijkers in de omgeving van Ath, einde april - begin mei 1792. Ms., 1792, 2 p.
- III/388 Idem, Ath, 26 mei 1792: vreugde over de nederlaag der Fransen. Ms., 1792, 2 p.

- III/389 Verdediging van graaf de Solares aan de koning van Hongarije en Bohemen, s.l.s.d. (1792), waarin hij vraagt zijn verbanning te doen eindigen (1). Gedrukt, s.l., 32 p. (met ms., Notities van de solares)
- III/390 Bedenkingen over de manier om na de eerste Franse inval over de Nederlanden te regeren en over de noodzaak, dat de bestuurders werkelijke vertegenwoordigers van het volk zijn. Anoniem ms., einde 18e eeuw, 7 p.
- III/391 "Cris unanime du peuple Gantois adressé à sa Majesté Impériale l'Empereur et Roi". Aan de keizer wordt gevraagd andere bestuursleden in de stad aan te duiden, omdat de huidige het vertrouwen verloren hebben. Gent, 22 april 1793. Gedrukt, s.l., 7 p. (F).
- III/392 Spotschrift, waarin de "tijd der slavernije" (=Oostenrijks regime) vergeleken wordt met de "tyd der vryheyd" (=Frans regime), waaruit blijkt dat het tijdens de Oostenrijkers toch zo slecht niet was. Ms., einde 18e eeuw, 3 p.
- III/393 Toespraak gehouden door Levae in de "Cercle Constitution, dit la Réunion" op 29 ventôse VI (24 februari 1798) betreffende de komende verkiezingen. Ms., 1798, 8 p.
- III/394 Varia. (5 stukken).

(1) de Solares was in 1787 luitenant-kolonel in het regiment van Clerfayt. Hij was betrokken bij de overgave van Antwerpen. Daarna was hij officier in het patriottenleger, waarvan hij, na het ontslag van Schoenfeldt en voor de effectieve overname van het opperbevel door Koehler, enkele dagen opperbevelhebber a.i. was. Op 30 oktober 1791 werd hij veroordeeld tot verbanning.

IV. - DIVERSEN

A.- Frankrijk

- IV/1 Edict van Lodewijk XIV waarbij een dienst wordt opgericht, die van overheidswege de benoeming van officier en der burgermilities in de diverse steden regelt. 23 maart 1694. Gedrukt, s.l., 14 p. (F).
- IV/2 Dienstattest uitgereikt door Nicolaus Krim uit Solothurn en commandant van een regiment in dienst van Lodewijk XIV aan Nicolaus Hoffmann. St-Omer, 28 februari 1698. ms., 1698, 1 p.
- IV/3 Lodewijk XIV benoemt ... (onleesbaar) tot kapitein in het regiment Matigon. 14 november 1713. Ms., 1713 met handtekening van Lodewijk XIV.
- IV/4 Overzicht van de Franse troepen in 1753. Ms., 1753, 1 p.
- IV /5 Ordonnantie van Lodewijk XV waarin bepaald wordt, dat het regiment vrijwilligers uit Vlaanderen voorrang krijgt op het regiment vrijwilligers uit Henegouwen. Compiègne, 1 augustus 1757. (1). Ms., 1757, met handtekening van Lodewijk XV.
- IV/6 Ordonnantie van Victor François hertog van Broglie, commandant van de Franse troepen in Duitsland, betreffende de post. 19 september 1761. Gedrukt met ms., notities en zegel van de Broglie, 2 p.
- IV /7 Uittreksel uit art. XII van de ordonnantie van Lodewijk XVI betreffende de administratie van de legerkorpsen (25 maart 1776) en artikel IV van de ordonnantie van Lodewijk XVI betreffende de maréchaussée (28 april 1778). 1786. Gedrukt, Montpellier bij J.F. Picot, 1 p. (F).
- IV/8 Memorie en verslag voor de inwoners van Evin, in Artois over het bezit van het moeras van Noyelles. 1781. Gedrukt, s.l., 42 p. (F).
- IV/9 Vrijgeleide om van Langres naar Dyon (sic) te gaan. 1786. Ms en gedrukt, 1 p.
- IV/10 Kopie van een ordonnantie van Lodewijk XVI betreffende de hiërarchie van de militaire ambten en promoties en benoemingen in die ambten. 17 maart 1788.
- IV /11 Overlijdensattest van Frédéric Schmit (°Namen), sergeant in de compagnie jagers van het regiment van Picardië en over leden op 19 januari 1789 in het militair hospitaal van Metz. Gedrukt en ms., 1789, 1 p.

(1) Zie hierover J.R. LÉCONTE, A propos d'une querelle de préséance régimentaire sous l'Ancien Régime in Carnet de la Fourragère, VIII, nr. 5, mart 1949, p. 226-232

- IV/12-13 Twee notities van Lodewijk XVI voor de Launay, gouverneur van de Bastille, om iemand aan te houden en om iemand vrij te laten. s.d. ms., en gedrukt met handtekening van Lodewijk XVI.
- IV/14 "Journal de mes voyages, depuis mon entrée au régiment de la Marck infanterie allemande, étrangère, au service de France, le 13 maij 1781 ". Dagboek van Ladislav de Villers Masbourg, gaande van 1781 tot april 1804 met notities uit 1852 over de familie de Masbourg. ms., 211 p.
- IV /15 Niet ingevulde vrijgeleide uitgereikt door Maurits van Saksen. Gedrukt, s.d.

B.- Andere

- IV/16 Brief aan graaf de Tassis, Bremen, 6 december 1666: problemen met de post, gezien de houding van enkele opstandigeedelen. ms., 1666, 3 p.
- IV /17 "Van 't Eeuwigh Edict, veroorsaecht door 't Erf-Stadhouderschap van sijn Hoogheit en sijn Mannelijke Successeurs, vastgesteld den 2 februarij 1674". Spotschrift. Gedrukt, s.l., 1 p. (N).
- IV/18 Protocol in het Duits, 11 juni 1676. Vermoedelijk gaat het over een tehuis voor weduwen en wezen van een Duitse/Oostenrijkse eenheid (1). Ms., 1676, 1 p.
- IV /19 Benoeming van Ambroise Legrand tot lid van de Garde van Doornik. 5 juli 1788. ms., en gedrukt, 1788, 1 p.

(1) Met dank aan dr. G. JANSSENS, Rijksarchief Ronse.

NAMENINDEX

- Aalst: I/35
 ABEELLEN, VAN DEN: III/191-194
 AGURTO, don F.A. de: I/43
 ALBERT, kardinaal en aartshertog: I/31
 ALBERT VAN SAKSEN- TESCHEN: III/28 (zie ook MARIA-CHRISTINA)
 ALLVINTZI: III/227, 228
 ALTON, d': III/II0
 ANHALT - DESSAU, Leopold I van: I/39
 ANJOU, Frans van: I/50
 ANNA, koningin van Engeland: I/16
 Antwerpen: I/32; III/95, 97, 170, 173, 216
 ARANDA, d': I/47
 ARBERG, d': III/350
 ARENBERG, Louis-Englebert d': III/332
 ASPRE, d': III/226
 Ath: III/387, 388
 AUCKLAND: III/249
- BAILLET, de: III/189, 274, 275
 BAYARD: III/180
 BEAU, E. LE: III/315
 BEAUNOIS, de: III/279
 BEAURAIN, de: I/5, 7, 8, 9, II
 BELAIR, F.: II/8
 Belfort: II/24
 BELLEM, Madame de: zie PINAUL T, J.
 BENDER, de: III/155, 284, 382
 BERGEYCK, graaf van: zie Jan van BROECKHOVEN
 BERGHES, Georges-Louis de: II/290, 291
 Beringen: II/279
 BERLAYMONT de BORMENVILLE: II/9
 BEUGHEM, J.M.J. de: III/162
 BISSCHOFSWERDER: III/262
 Blenheim, slag bij: I/39
 Bleret: II/305
 BOUFFLERS, de: I/28
 BOUILLE, de: II/23; III/211
 BOUSIER, de: III/253, 274
 BOVY, J.J.: II/268
 BRIENNE, de: II/15
 BROCKHAUSEN: III/255
 BROGLE, V.F. de: IV/6
 BROECKHOVEN, Jan van: I/33-38
 Brugse Vrije: I/21
 Brussel: I/13,26,51,53; III/23, 162, 174, 175, 241
 BUOL, de: III/248
- Carabins Liégeois: II/2
 CHASTELET, Jean-François de: I/33-38
 CHIMAY, prins van: I/22
 Chinchon: I/47
 CLAESSENS, Corn.-F.: III/176, 192, 387, 388
 COBENZL, Philippe van: III/II 0
 COBURG, prins van: I/48
 COEHOORN, Menno van: I/20
 COLBIN, Ph.: II/268

COLLETTE, J.: II/269
 CONDE, prins van: I/1, 2
 Condé: I/48
 CORREY, R. de: III/262
 COURROY, Jehan de: II/1

Damme: I/21
 DAMORESAN: I/24
 DEGRADY, A.J.: II/274, 305
 DELATOUR: II/308
 Denain, slag bij: I/18
 Den Haag: III/263, 265
 DESOER: II/308
 DEVILDER: I/26
 DEWAEL, J.: III/275
 DIERICKX: III/168
 DIJCK, J.B. Van: III/132-135
 DOHM, Ch. de: II/296, 297
Dragonders (Patriottenleger): III/180, 184, 210
DRUHOT, A.H.: I/43
 DUBOIS: I/28
 Duinkerken, slag bij: I/2
 DUMOUCEAU, M.: I/25
 DUMOURIEZ: I/48; III/158
 Durbuy: I/29, 30
 Dyon: IV /9

Erembodegem: I/35
 ERNEST VAN BEIEREN: II/1
 ESPER de VERA-ALCALDE, N.J.: I/47
 Esterhazy, regiment van: III/250
 EUGENE VAN SA VOIE: I/17, 18, 39
 EUPEN, Van: III/238, 240, 241, 244, 249, 253, 254, 255, 260, 261, 266, 272, 303
 Evin: IV/8

FABRY: III/269
 FERRIERE, Max. d'Othée du: II/17, 18
 Fexhe, vrede van: II/270
 FILIPS V van Spanje: I/39
 Fleurus, slag bij: I/6
 FOSSOUL, E.D. de: II/274
 FRANCKENBERG: III/13, 294, 344
 FRANS II: III/282, 298
 FREDERIK IV van Denemarken: I/16

Gardes Patriciens (Luik): II/320
 GENDEBIEN: III/253
 Geraardsbergen: I/31
 Gent: III/151, 168
 Grand-Axhe: II/305
 Graus: I/48
 GRAVE, De: III/274
 GUMOËNS, de: I/4

Hamoy: I/25
 HAPPE, G. de: I/30
 Hasselt: II/305, 310
 HAVESKERCKE, de: III/264-270
 HENR Y, Otton: I/42

HERTZBERG, de: III/244, 257, 265, 269
 HERZELE, markies van: I/44
 HEULEN, VAN: III/171
 HEYDEN, Fred. de: I/29
 Hochstaedt, slag bij: I/39
 Hoei: II/3, 284
 HOENSBROECK, Caroline de: II/326-331
 HOENSBROECK, César-Constantin-François: II/9-13, 15-18, 22, 23, 253-255, 259, 261, 262, 266, 278, 289, 294, 320, 321, 326
 HOFFMANN, Nicolaus: IV/2
 HONDT, DE: III/45-47
 HOOGVORST, VANDERLINDEN d': III/275
Infanterieregiment nr. 5 (Patriottenleger): III/179, 192
Infanterieregiment nr. 11 (Patriottenleger): III/189
Infanterieregiment nr. 101 (Frankrijk): II/85-252
Isabella, fort: I/21
 JEAN- THEODORE VAN BEIEREN: II/27-45
 JOZEF II: III/1-5, 14-38, 41, 43, 44, 56-70, 74, 75, 77-81, 84, 91, 93-95, 100, 102, 104, 106, 108, 113, 116, 119, 120, 123, 124, 126, 129, 237, 280, 283, 285, 302, 306, 312
 JUAN II: I/2
 KAREL, aartshertog: III/292
 KELLER, de: III/265
 KLEIST, E. de: III/179
 KOEHLER: III/186
 Kortrijk: I/20
 KRIM, Nicolaus: IV /2
 LACROIX, Jean: II/5
 Lantremange: II/305
 LAUNAY, de: IV/12, 13
 Lauzun, regiment: II/24
 LEEMPOEL, VAN: III/240-243, 249, 250, 260, 266, 271, 272, 274
 LEENHEER, de: III/285
 LEGRAND, A.: IV /19
 LEOPOLD II: II/321; III/153, 239, 243, 273, 284, 295, 303, 383, 386
 Leuven: III/5, 9, 10, 174, 309, 335
 LEVAE: III/393
 LIECHTENSTEIN, Adave van: I/39
 Liederkerke: I/35
 Lillo: III/169
 Limburg (plaats): II/3
 LINGUET, S.N.H.: III/211
 LODEWIJK XIII: II/2
 LODEWIJK XIV: IV/I-3
 LODEWIJK XV: III/6, 7; IV /5
 LODEWIJK XVI: II/13, 19, 21, 266; IV/7, 10, 12, 13
 LODEWIJK XVII: I/48
 LORANGEAIS: III/309
 LORREINEN, Karel van: III/72
 Loudon-Verd: III/155, 226
 LUNA, don Carlos de: I/42
 LUXEMBURG, hertog van: I/4, 6, 10
 Maaseik: II/303
Maerschalc de Ter Gracgt, de -, regiment: I/40

MARLBOROUGH, hertog van: I/ 16, 17, 39
 Malplaquet, slag bij: I/17
 MARIA-CHRISTINA: III/8-11, 45, 47-51, 85-88, 239, 285, 288
 MARIA-THERESIA: II/265; III/ II 2
 MAUBUIS, de: III/274
 MAURITS VAN SAKSEN: IV/15
 MAXIMILIAAN II-EMMANUEL VAN BEIEREN: I/16; I/39
 MAXIMILIAAN-HENDRIK VAN BEIEREN: II/263
 MEAN, F.A. de: II/322
 MEAN de BEAURIEUX: II/323
 Mechelen: II/9; III/30, 213-229, 338-381
 MELLO, don F. de: I/1
 MELOTTE-NIZET, de: II/324
 MERODE, de: III/267
 MERSCH, VANDER: III/171, 175, 176bis, 230-236, 289, 300, 305, 316, 330, 331
 MESNIL, heer van: zie VOISIN
 METTERNICH: III/279, 315
 MICHE: II/2
 MILGES: III/155
 MILIUS: III/225
 Moniat, kamp van: III/184
 MONTBRON, de: I/53
 MONTMORENCY: zie LUXEMBURG
 MURRAY, de: III/52, 53, 66, 73, 82, 96, 347

Namen: I/55; III/174, 175, 177, 190
 NANCRE, de: I/23
 Nancy: II/23
 NASSAU, prins van: III/250, 260
 Nationale Garde (Luik): II/311
 Neerwinden, slag bij: I/10
 NELIS, de: III/13
 NEUFVILLE, de: zie VILLEROY
 NIEUPOORT: III/240
 Nieuwpoort: I/20, 38
 NIHON, J.G. de: II/311
 Nijvel: III/36
 NOOT, H. VANDER: III/157, 159, 165, 166, 190, 231, 292bis, 293, 296, 301, 303, 304, 311, 317, 324, 326, 328,
 329, 333, 334, 336

Noyelles: IV/8
 NUCE, de: II/100-187

O'HEARN: III/244, 252, 256, 261, 265
 Oreye: II/305
 Oostende: I/20, 38
 OTHEE d'HARDUEMONT: II/324
 OTHEE de LIMONT: II/323, 324
 Oudenaarde: III/99
 OULTREMONT, Charles-Nicolas d': II/265
 OUWERKERCKE d': I/16

Pastur, regiment: I/40
 PATIN, J.B. de: III/176
 PINAULT, J.: III/303, 313
 PIRET, J.J.: II/267
 PUEBLA, F.R. de la: II/8
 PUYSEGUR, markies van: zie CHASTELET
 QUINCY, de: I/3, 5, 7, 12, 14, 15

RAEPSAET, J.: III/99, 267
 Ramillies, slag bij: I/16
 RAUGRA VE: zie ROUGRAVE
 Reichenbach: III/2113-2118, 257, 258, 276
 RENS: III/1811
 RENSON, J. de: II/7
 RHEEDE, Van: III/2115
 Rocroi, slag bij: I/1
 RODES, markies de: III/263
 ROMY, Auesnes de: I/116
 ROUGRAVE SALM-SALM, de: II/16, 27-115
 Rougrave, regiment: zie Volontaires Liégeois
 Roussillon: I/118
Royal-Liégeois: II/10-211, 27-811, 188-252
 ROYER, Pierre de: I/111

SAILLIER de la TOUR, graaf J.: II/15, 18, 53-811
 SAINT-IGNON, Ch.J. de: II/85-99
Salm, compagnie van: I/111
 SAMES d'HEIDESSEIM, F. de: II/19, 21
 SANTILLY, J. Viard de: I/118
 SAULX de SAINTE MARIE, de la: III/260
 SCHLIEFFEN, von: II/300, 301
 SCHMIT, F.: IV /11
 SCHOENFELDT: III/I73, 179, 186
 Schoenwald: III/2113'
 SCHWENGSFELD, L.A. de: II/21
 SEGUR, de: II/11
 SELLIERS, de: III/176
 SIJBEN, J.B.: II/127
 SOLA RES, de: III/389
 SOUBIRATS: I/118
 Spa: II/267-270
 SPIEGEL, Van der: III/2111,253
 SPIELMAN, de: III/2113, 2115
 STAHRMBERG, graaf van: I/39
Steedel, compagnie van De: III/185
STICHEL, Van der: III/274
 STIER, F.J.X.: III/132-135
 STOOP, Van der: III/269
 STRAETEN-WALLAY, Van der: III/252, 261
 STRALLMANN: I/39
 Svenkassund, slag van: III/250

TASSIS, graaf van: IV /16
 TERNANT, Ph. J. de: II/116-52
 THIELEN, VAN: III/189
 THIENNE, Ch. de: III/2611
 TINNE, de: III/ln
 Tongeren: II/308, 310
 Tongerlo: III/208
 TORREMANZANT, de: II/8
 TOUR, V.A. de la: II/327, 328, 331
 TRAUTTMANSDORFF: III/71, 109
 TRIXHE, Loets de: II/295
 TURENNE: I/2
 TUTOT, J.J.: II/276

Valenciennes: I/118

VAUBUIS: I/5
 VENDOME, Louis de: I/44
 VERGENNES, de: II/10, 12
 Verviers: II/272, 319
 Veurne: III/163
Vierset, regiment: II/3, 4, 7, 25
VILLARS, hertog van: I/17, 18
VILLENFAGNE, de: II/323
 VILLEROY, de: I/13, 16
 VILLERS de FOURNEAU: II/9
 VILLERS-MASBOURG, Lad. de: IV /14
 VISBECQUE: III/189
 VIVARIO, P.G. de: II/274
 VOISIN, D.F.: I/27
Volontaires Liégeois: II/6, 27-45
 VONCK: III 290, 327

WALCKIERS, de: III/196
 WALDECK, von: I/6
 Wanfercée: I/24, 27
 Wannebecq: I/23
 WARTENSLEBEN, A.H.: I/30
 WILLEM III van Engeland: I/10
 WRANGEL: I/32
Wurmser, regiment: III/250
 ZEELAND, Diego van: I/31
 Zinta, slag bij: I/39
 ZINZENDORF: I/39

LIJST DER DRUKKERS (PER STAD)

Antwerpen

GRANGE, J.: III/IU, 114
 PARYS, J.E.: III/170, 231
 PLANTIJN, Chr.: I/50

Brussel

BOUBERS, J.L. de: III/73
 BRAECKENIER, A.J.D. de: III/279, 292, 311
 CAVE, weduwe G.: I/56
 COLLAER, A.: III/30 1
 COLLAER & LE FRANCO: III/89, 90
 FLON, E.: III/I02, 289, 300, 316, 318, 331
 FRANCO, Le: III/I07, 129, 294-
 GOESIN, P.F. de: III/19, 34, 35, 60, 62, 78, 93, 386
 HAES, P.J. D': III/138, 139, 14-3, 172, 178
 JOREZ, J.: III/110, 154, 14-6
 LEMAIRE, Matth.: III/27-29, 156
 MOMMAERT, J.: I/52
 OURS, A. D': III/75, 112
 PAUWELS: IIIII-4, 14--17, 20, 24--26, 30, 31, 33, 38, 4-0, 4-2-44-, 53, 56, 57, 59, 61, 63, 65,
 68-71, 77, 79, 94-, 106, 108, 109, 116, 119-126, 137, 14-2, 14-6, 182
 SERSTEVENS, T': III/6, 7, 10, 11, 32, 4-5, 52, 54, 64, 66, 85, 92, 96, 115, 285
 SIMON, M.J.G.: III/293, 317

Gent

GOESIN, Petrus de: II/265
 GOESIN, weduwe P. de - en zoon: III/145, 168

Leuven

MICHEL, J.M.G.: III/149, 152, 153, 188, 190, 197-199, 278, 299, 309, 321, 335

Lier

TELLIER, J.H. Le: III/306

Luik

BASSOMPIERRE, J.F.: II/253, 254-, 259, 261
 BOLLEN: II/278, 279, 284--286, 292, 295, 302, 305-307, 316-318
 BOURGUIGNON, weduwe S.: II/256-258, 260, 274-, 277, 280-283, 291,
 296, 297, 300, 303, 304-, 313-315
 DAUVRAIN: II/322
 DESSAIN, H.: II/323, 324-
 KINTS, E.: II/264-, 272, 325
 MILST: II/271
 SMITS, J.J. & LE BRUN: II/299
 TUTOT, J.J.: II/321

Luxemburg

KLEBER, weduwe J.B.: III/21 , 22, 37, 80, 81

Maastricht

GULPEN, J.T. Van: II/301

Mechelen

ELST, J.f. Van der: III/50, 141, 216, 220, 221, 225, 226, 338, 345-351, 353, 354, 357, 358, 365,
368, 370, 372, 375, 377, 380
HANICQ, P.J.: III/58, 117,224, 347, 376

Parijs

NIJON, N.H.: II/14

Rijsel

PETERINCK-CRAME, C.M.: II/266

LIJST DER LIEDEREN VOLGENS TITEL

- Aen de Brabantsche volksgezinde: III/327
 Chanson patriotique: III/310
 Colin aen Liese: III/308
 (Le) désespoir et la mort de l'incomparable Joseph Second: III/283
 (Een) Devoot Liedeken: I/56
 Expression des sentiments de la compagnie des chasseurs volontaires agrégés au
 Serment de St. Christophe à Bruxelles: III/329
 Fable qui n'est est pas une: III/314
 Geestelijk liedeken van een Soudaens Dochterken: I/56
 Godvruchtige Lof-zangen onder de H. Misse tot gebruyk der vaderlandsche legers
 der Nederlandsche Vereenigde Staeten: III/299
 Helden-zang der Vrywillige Lovenaeren... : III/309
 Idée du Gouvernement Belgique le 12 juillet 1791: III/320
 Implora tion des Belges fidèles: III/298
 Impromptu: III/296
 Impromptu du coeur: III/279
 Liedeken op de zegepraelende wederkomst der Patriotten in 't Verloste Vaderland: III/321
 (Een) nieuw liedeken van de Seven H. Sacramenten: I/56
 Oorlog-lied over het vertrek der kloekmoedige Nederlandsche Boeren ... : III/311
 (De) Oostenrijkscher) zon verduisterd door een wolk/Straald weer in Nederland, tot
 steun van Kerk en Volk: III/307
 Pater Noster in zeden Rym opgedraegen aen Josephus den Tweeden: III/302
 (Le) Patriotisme du Pays Bas: III/322
 Prophète patriote ou voici comme tout arrivera: III/280
 Saem-spraeck tusschen Lammen, Jan, Gus en Merten ... : III/337
 (La) Senne au Prince Charles: III/292
 (Le) triomphe de Brabant: III/293
 (La) Trique: III/295
 Vreugde-gezag op 't verheffen des Vrydoms Staek door Wyk der Heversche Straet binnen Loven ... : III/335
 (De) Vygen moeten swygen: III/3 36

MELODIEËN DER LIEDEREN

Alsoo 't begint: I/56
 Amant Statue (Trio de l'): III/323
 Avec les jeux dans le village: III/327
 C'est à boire, à boire, à boire: III/295
 Chantons les Matines de Cythère: III/290
 Corporael (Van den): III/312
 Du haû en bas: III/337
 Fameux concile d'Embrun: III/333
 Figaro, aria van - (Non piu andrai): III/307
 Gy die u hier verheught: I/56
 Il faut attendre avec patience: III/284
 Il ne faut s'étonner de rien, il n'y a qu'un pas du mal au bien: III/313
 Il pleut, il pleut Bergère: III/328
 Lion Belgique: III/297, 304, 329
 Lison in 't bosch met slaep belaeden: III/336
 Marseillaise: III/282, 282bis, 298
 On doit soixante mille francs: III/283, 303, 311
 (La) Reine de Golconde: III/279
 Résiste-moi, belle Aspasia: III/325
 Staekt nu Nederland uw zugten: III/335
 (La) Tendresse: III/322
 Vive Henri: III/292bis
 Zyt wakker, zyt wakker kloeke Vaderland: III/321

INHOUDSTAFEL

1.- Spaanse Periode - Oorlogen van Lodewijk XIV - Waalse Garden	1
A.- Militaire campagnes	2
B.- Versterkingen	3
C.- Militaria	4
0.- Diverse briefwisseling	4
E.- Regimenten	5
F.- Waalse Garden	6
G.- Diversen	8
 II.- Prinsbisdom Luik	 9
A.- Luikse regimenten en Luikse solda ten tijdens het Ancien Régime	10
B.- Graantekort in het Luikse, 1789	13
c.- Militaria	14
D.- Zaak van Spa	14
E.- Ancien Régime - Varia	15
F.- Luikse Revolutie - Interne toestand	16
G.- Luikse Revolutie - Onderhandelingen te Wetzlar	17
H.- Luikse Revolutie - Militaria	18
I.- Luikse Revolutie -' Economie	19
J.- Restauratie	20
K.- Varia	21
L.- Aanvulling ..	21
 III.- Einde Oostenrijkse regime - Brabantse Revolutie - Restauratie	 22
A.- Hervormingen op godsdienstig vlak - Universiteit van Leuven	23
B.- Oprichting van intendances	24
C.- Justitie	24
0.- Blijde Inkomst - Collaterale Raden - Privileges	26
E.- Economie	27
F.- Militaria	28
G.- Reacties en verzet tegen de hervormingen	29
H.- Diversen	31
I.- Brabantse Revolutie - Interne toestand	33
J.- Brabantse Revolutie - Militaria	36
K.- Brabantse Revolutie - Militaria. Specifiek Mechelen	40

L.- Brabantse Revolutie - Zaak Van der Mersch	42
M.- Brabantse Revolutie - Betrekkingen met het buitenland	42
N.- Lieder en verzen	48
O.- Mechelen, 1787-1790	53
P.- Restauratie - Franse inval	57
IV.- Diversen	59
A.- Frankrijk	59
B.- Andere	60
Namenindex	61
Lijst der drukkers (per stad)	67
Lijst der liederen volgens titel	69
Melodieën der liederen	70
Inhoudstafel	